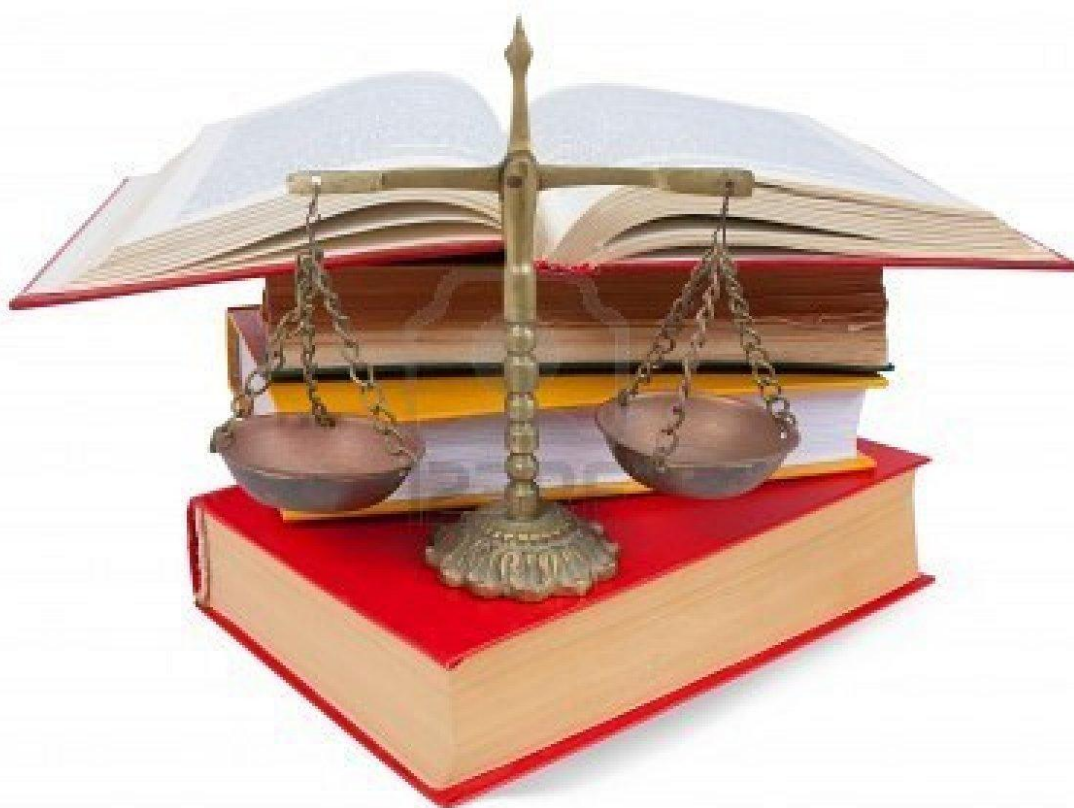

Чорнобаївська районна державна адміністрація
Відділ освіти
Районний методичний кабінет

ОСВІТЯНСЬКИЙ ВІСНИК

№ 3, 2012

**МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ
ВИХОВНОЇ РОБОТИ У
НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

2012

У віснику «Моніторинг якості виховної роботи у навчальному закладі» систематизований аналітичний інструментарій щодо шляхів визначення рівня та ефективності виховної роботи в загальноосвітньому навчальному закладі. Даний вісник стане в пригоді заступникам директорів з виховної та навчально – виховної роботи, класним керівникам, директорам загальноосвітніх навчальних закладів, іншим педагогічним працівникам.

Укладач : Бондар М.С.

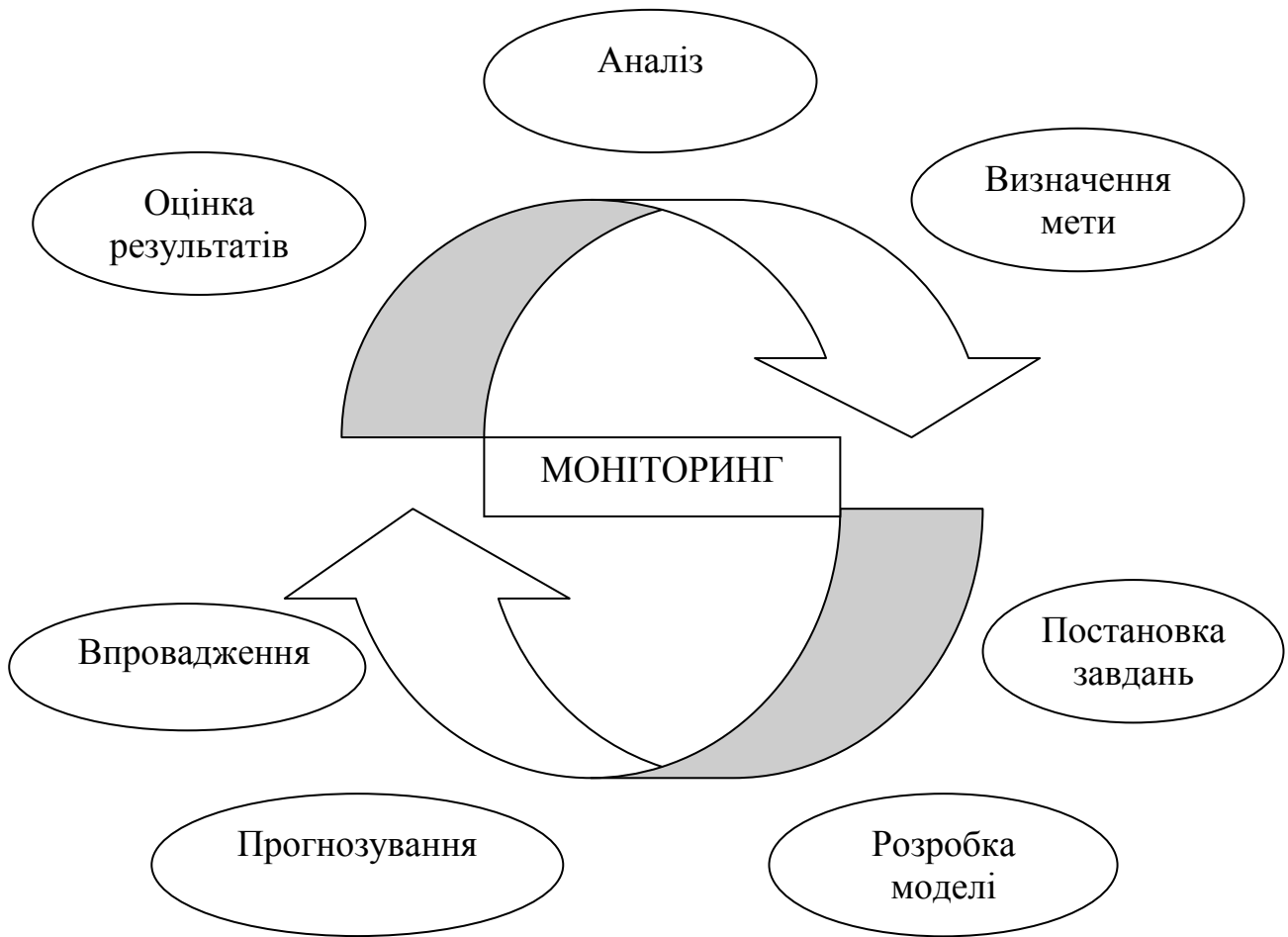
Відповідальна за випуск : Ткаченко Н.П.

ЗМІСТ

Стор.

1. Моніторинг як основа побудови виховної роботи в освітній установі	4
2. Аспекти вивчення і показники навчально - виховної роботи	8
3. Моніторинг якості виховної роботи (за Л. О. Щоголевою)	10
4. Етапи впровадження системи моніторингу в освітньому закладі	12
5. Системний моніторинг виховного процесу у навчальному закладі	14
6. Моніторинг виховного процесу. Роль і місце в ньому заступника директора з виховної(навчально – виховної) роботи	15
7. Критерії оцінювання стану та результативності виховної роботи навчального закладу	19
8. Вивчення стану і ефективності виховної роботи в класі	22
9. Критерії і інструментарій оцінки діяльності класного керівника	30
10. Орієнтовна програма спостереження та аналізу виховного заходу	34
11. Алгоритм самоаналізу виховного заходу класним керівником	35
12. Зразок програми аналізу виховного процесу у класі	36
13. Програма спостереження та аналізу виховного заходу	39
14. Критерії і інструментарій оцінки діяльності класного керівника	41
15. Довідка за підсумками перевірки планів виховної роботи класних керівників 1 - 11 - х класів	49
16. Наказ про стан гурткової роботи в навчальному закладі	50
17. Пам'ятки	51

ПОСЛІДОВНІСТЬ ОСНОВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ МОДЕЛЮВАННЯ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ

Моніторинг як основа побудови виховної роботи в освітній установі

Моніторинг (від латів. monitor - той, хто нагадує, попереджає; англ. monitoring - здійснення контролю, стеження) - комплекс динамічних спостережень, аналітичної оцінки і прогнозу стану цілісної системи. Цей порівняно новий, сучасний засіб виявлення проблем дозволяє по-іншому поглянути на увесь навчально - виховний процес. Моніторинг є об'єктивною потребою розвитку будь-якої системи освіти.

Основна мета моніторингу полягає у виявленні здатності установи освіти (зокрема виховної системи школи) сприяти розвитку особистості дитини. Це проявляється в забезпеченні ефективного інформаційного відображення стану виховання і освіти в школі, аналітичному узагальненні результатів діяльності, розробці прогнозу розвитку виховної системи

Основні завдання моніторингу:

- ✓ розробка технології відбору видів запитів і методик збору інформації;
- ✓ збір інформації;
- ✓ розробка комп'ютерної основи для зведення, узагальнення, класифікації і первинного аналізу інформації;

- ✓ обробка, коригування і введення інформації у бази даних; створення інформаційного банку;
- ✓ виявлення основних тенденцій розвитку системи виховання і освіти в загальноосвітній установі;
- ✓ створення прогнозів, аналітичних довідкових матеріалів, доповідей;
- ✓ вдосконалення технології моніторингу системи виховання і освіти.

В процесі моніторингу з'ясовуються наступні основні питання:

- чи досягається мета учбово-виховного процесу;
- чи існує позитивна динаміка в розвитку особистості учнів у порівнянні з результатами попередніх років;
- чи існують передумови для вдосконалення роботи педагогічного колективу школи.

Алгоритм вивчення ефективності процесу виховання

1. Особа дитини розглядається як мета, суб'єкт і результат навчально -виховного процесу.
2. При відборі критеріїв, показників і методик вивчення ефективності навчально-виховної діяльності використовується системний підхід.
3. Діагностика результатів розвитку особистості учня є головним змістом діяльності за визначенням ефективності навчально -виховного процесу.
4. Діагностика змін ситуації розвитку дитини проводиться впродовж декількох років.
5. В ході діагностики визначаються найбільш ефективні педагогічні засоби і ті форми і способи організації навчально -виховного процесу, які в найменшій мірі вплинули на розвиток особистості учня(виявлення позитивних і негативних тенденцій).
6. Діагностичний інструментарій не являється, як правило, громіздким і вимагає мінімальної кількості часу і сил для підготовки і проведення вивчення, обробки отриманих результатів.
7. При підборі необхідного діагностичного матеріалу перевага віддається кількісним методам оцінки.
8. Включеність педагогів (директор,педагоги-психологи, вчителі-предметники, педагоги -організатори дитячого колективу, класні керівники, соціальні педагоги, заступник директора з виховної роботи, заступник директора з навчально -виховної роботи) в діагностичний процес максимальна.
9. Результати вивчення ефективності навчально - виховної діяльності не є засобом адміністративного тиску на педагога, батька або учня. При проведенні діагностичного дослідження дотримується педагогічний такт.
10. Підсумком моніторингу є прийняття або неприйняття управлінських рішень (вибір методу впливу на систему для досягнення мети.

Особливу увагу слід звернути на останню вимогу. При дослідженні результатів і ефективності навчально - виховного процесу необхідно використати не одну методiku, а їх систему, в якій методи доповнюють один одного і підтверджують об'єктивність і достовірність результатів. Систематичність вивчення стану виховної системи школи передбачає його плановість, яка допомагає дотримуватися "почуття міри" в організації досліджень в колективі, щоб не перевантажувати педагогів, школярів і їх батьків. Інакше може знижуватися об'єктивність отримуваної інформації.

Складність процесу, що вивчається, вимагає проведення опитування з однієї і тієї ж проблеми (наприклад, за визначенням умов, що створюються виховною системою школи для розвитку особистості вихованців) з усіма учасниками навчально - виховного процесу (педагогами, учнями, батьками). Міра схожості їх суджень, думок і оцінок забезпечує велику об'єктивність.

Якщо виходити з розуміння виховання як управління процесом формування і розвитку особистості через створення сприятливих умов, то предметом моніторингу будуть: розвиток особистості школяра як головного показника ефективності виховної системи і умови, які сприяють розвитку особистості вихованця.

При розробці технологічних аспектів моніторингу навчально - виховної роботи в школі визначається: **що**(аспект вивчення), **як**(діагностичний засіб) і **коли**(навчальний рік) діагностується (діагностика розподілена по навчальних роках); **хто**(чи що) є організатором досліджень (вказані відповідальні за проведення діагностики); **хто** є учасником вивчення(вказані класи учнів, в яких проводяться дослідження; в деяких випадках учасником вивчення є увесь педагогічний колектив або батьки учнів школи і тому подібне).

Оскільки цільові орієнтири, загальношкільні навчально - виховні програми і інші компоненти виховної системи школи спрямовані, передусім, на сприяння розвитку особистості дитини, то основними критеріями і показниками є сформованість потенціалів особи школяра (це дозволяє оцінювати продуктивність навчально - виховної діяльності), таких як: пізнавальний потенціал, моральний і естетичний потенціали, у тому числі рівень вихованості і особове зростання дитини, творчий потенціал, фізичний і комунікативний потенціали. При аналізі результатів дослідження особлива увага приділяється виявленню тенденцій (динаміці) зміни показників впродовж декількох років. Це дозволяє точніше визначити: в якій ситуації (розвитку, стабільного функціонування або регресу) знаходиться виховна система школи, яка міра ефективності характерна для неї.

Обговорення отриманих результатів проводиться на засіданнях педагогічної ради, щоб кожен педагог мав уявлення про стан і напрями вдосконалення навчально - виховної діяльності, зумів визначити своє місце і роль в оновленні процесу виховання і навчання школярів.

При організації моніторингу необхідно прагнути до того, щоб вивчення стану і результатів роботи органічно вписувалося в навчально - виховний процес, щоб діагностична діяльність також носила виховуючий характер і сприяла рішенню педагогічних завдань.

У моніторинг виховної діяльності входять наступні інформаційні напрями:

- про зайнятість учнів в об'єднаннях позашкільної освіти,
- про стан виховної роботи школи,

- про стан планів виховної роботи класних керівників 1-11-х класів;
- про стан роботи методичних об'єднань класних керівників і вихователів 1 - 11 х класів;
- про підсумки внутрішкільного контролю по напрямках, визначених планом контролю;
- матеріали щорічних діагностичних процедур за підсумками року (вихованість учнів, профілактична робота, мотиви участі вихованців в справах класу, школи;
- задоволеність учнів і їх батьків діяльністю школи, розвиток самоврядування, згуртованість колективу, професійна діяльність класних керівників.

Показники і критерії

№ пп	Параметри	Критерії	Показники
1	Кадровий потенціал. Рівень кваліфікації.		
2	Стаж роботи класним керівником		
3	Профілактика правопорушень. Картотека на "важких дітей", що перебувають на обліку.		
4	Відсоток учнів, що пропускають заняття без поважних причин		
5	Участь "важких" підлітків, в діяльності гуртків, секцій		
6	Участь "важких дітей" в активній ролі в шкільних, класних справах, заходах, акціях.		
7	Захворюваність учнів. Відсоток учнів, які займаються на уроках фізкультури в групах здоров'я		
8	Організаційне забезпечення можливостей особистісного прояву школярів		
9	Залучення учнів до позашкільної освіти		
10	Освітня траєкторія випускників школи(де навчаються, не навчаються ніде, працюють)		
11	Динаміка досягнень учнів- призерів олімпіад, конкурсів, змагань, заняття в МАН		
12	Ефективність шкільного методичного об'єднання класних керівників: Виступів- Відкритих заходів- Обмін досвідом- Авторські метод. розробки-		
13	Рівень вихованості школярів Проводиться моніторинг Проводиться вивчення рівня вихованості		
14	Моніторинг ефективності виховної діяльності школи (проводиться моніторинг) Проводиться вивчення ефективності виховної. діяльності класу		

Моніторинг не є справою однієї адміністрації школи, до проведення діагностичних процедур, як вже відмічено вище, залучаються вчителі, класні

керівники, педагоги-організатори, соціальні педагоги, актив учнівського самоврядування. Така спільна аналітична діяльність дає добрий результат - базу даних, яка збирається по блоках і класифікується по певній системі (за критеріями і показниками). Необхідною умовою вивчення ефективності виховання є безперервний, регулярний облік, вивчення і фіксація результатів виховання і регулярне отримання достовірної інформації про вплив процесу виховання на школярів, що дає нам можливість виявляти тенденції і темпи здійснення завдань розвитку вихованців, тобто ми говоримо про недостатність системи внутрішкільного контролю в освітній установі, яку ми усвідомили в результаті аналізу роботи.

Управління виховною системою вимагає внутрішкільної системи інформації, створити яку можна на основі моніторингу. Саме моніторинг на сьогодні є найбільш досконалим способом інформаційного обслуговування управління. Нині в освітніх установах не існує програм визначення ефективності навчально - виховного процесу. Це неможливо зробити, оскільки існують найрізноманітніші типи загальноосвітніх установ, випускники яких значним чином можуть і повинні відрізнятися один від одного. Тому кожна освітня установа має право сама визначити імідж свого випускника, на формування якого і буде спрямований увесь навчально - виховний процес в школі

Аспекти вивчення і показники навчально - виховної роботи

№пп	Аспекти вивчення	Показники
1	Створення умов для розвитку особистості	1. Рівень підготовки дошкільника до навчання в школі 2. Кількість учнів, що мешкають в мікрорайоні школи 3. Освітній статус батьків і рівень їх виховної активності 4. Характеристика сім'ї учня 5. Рівень адаптації учнів 6. Кадрове забезпечення навчально - виховного процесу 7. Рівень креативності педагогів 8. Стан окремих напрямів навчально - виховної роботи в школі 9. Наявність необхідних програм і аналіз їх виконання 10. Матеріально-технічне забезпечення навчально - виховного процесу 11. Ефективність навчально - виховного процесу 12. Задоволеність учнів шкільним життям 13. Задоволеність батьків результатами виховання і навчання своєї дитини 14. Задоволеність педагогів роботою в освітній установі 15. Рівень психологічної атмосфери в колективі 16. Кількість проблем, які необхідно вирішити

		колективу 17. Рівень розвитку виховної системи школи
2	Сформованість пізнавального і творчого потенціалів особи	1. Кількість учнів, зайнятих в системі позашкільної освіти 2. Рівень пізнавальної мотивації школярів 3. Навчання і якість знань вихованців 4. Кількість учнів, які мають низький рівень знань 5. Кількість учнів, нагороджених медаллю 6. Результати випускних іспитів(ДПА, ЗНО) 7. Профорієнтаційна спрямованість учнів 8. Результативність участі школярів в конкурсах, конференціях, фестивалях , науково-дослідних роботах. 9. Результативність участі школярів в предметних олімпіадах 10. Креативні здібності учнів 11. Готовність учнів до переходу в наступну ланку освіти.
3	Сформованість морального і естетичного потенціалів особи	1. Міра впливу загальношкільних, класних справ на учнів 2. Рівень вихованості учнів 3. Соціальна активність учнів 4. Особистісне зростання учнів 5. Схильність до девіантної поведінки 6. Кількість учнів, що перебувають на внутрішкільному обліку і обліку в КМСД 7. Зовнішній вигляд учнів. 8. Ведення щоденників
4	Сформованість фізичного потенціалу особистості	1. Кількість учнів, що займаються спортом 2. Результативність участі школярів в спортивних змаганнях 3. Стан здоров'я учнів 4. Охоплення учнів гарячим харчуванням 5. Кількість пропусків уроків по хворобі 6. Динаміка випадків травматизму в освітній установі
5	Сформованість комунікативного потенціалу особи	1. Рівень комунікативних і організаторських здібностей 2. Рівень товарищескості вихованців 3. Рівень розвитку класного колективу 4. Міра конфліктності і міра згуртованості

Моніторинг якості виховної роботи (за Л. О. Щоголевою)

Метою освітніх реформ, змін є підвищення якості освіти. Саме тому її моніторинг, розробка та обґрунтування системи показників для оцінювання діяльності служб усіх рівнів стає актуальним завданням на всіх рівнях управління освітою.

Розглядаються окремі аспекти проблеми здійснення моніторингового дослідження виховної роботи в загальноосвітній школі. Важливість проблеми пояснюється тим, що виразити в кількісному вимірі якісні показники й характеристики досить складно.

Ключові слова: **виховання, виховний процес, якість освіти, ефективність виховної роботи, моніторинг якості освіти, діагностика, критерії, параметри, показники.**

Постановка проблеми.

Чи можна вести мову про якість виховання загалом? І як тоді здійснювати моніторинг якості виховання? Чи, можливо, слід вести мову лише про якість (ефективність) виховної роботи?

Щоб знайти відповіді на ці питання, слід звернутися до наукового трактування вказаних понять.

1. **Виховання в широкому сенсі** – це передача від покоління до покоління життєвого досвіду, культури, моральних цінностей, утворених суспільством. У цьому розумінні виховання включає в себе всю систему взаємовідносин особистості з навколишнім середовищем (соціальним і природним), навчання й освіти. Здійснюється виховання через діяльність спеціально утворених установ, організацій, навчальних закладів. У такому разі відслідковування, аналіз і оцінка результатів – прерогатива держави, суспільства.

2. **Виховання у вузькому сенсі** – це цілеспрямований процес (виховна робота) взаємодії педагогів та учнів у ході спільної діяльності, спрямованої на розвиток у вихованців кращих рис людини і громадянина. При такому розумінні процес виховання – це система, яка саморозвивається. Розвиваються не лише вихованці, виховна діяльність, вихователі; розвивається виховний простір вцілому. Оцінити якість виховної роботи дає змогу система моніторингу. Хоча сьогодні досить часто йдеться про моніторингові дослідження, однією з суттєвих проблем для керівників шкіл, для педагогів є саме здійснення моніторингу. Знання педагогів-практиків про цей феномен недостатні, системи внутрішньошкільного моніторингу в багатьох школах не створено, учасникам моніторингових досліджень доводиться самим відбирати напрями досліджень, розробляти критерії та показники для здійснення аналізу й опрацювання зібраної інформації.

3. Нагадаємо, що **моніторинг** – це постійне відслідковування (дослідження) процесу, явища з метою виявлення його бажаного результату, прогнозу, стандарту. Педагогічний (освітній) моніторинг забезпечує педагогів, керівників шкіл, органи управління якісною і своєчасною інформацією, яка необхідна для прийняття управлінських рішень. Моніторингові процедури пов'язані зі стандартами, з якими порівнюються одержані результати, що вимагає чіткого визначення параметрів, критеріїв, бажаних результатів.

4. **Критерії** – ознака, на основі якої здійснюється оцінка, мірило.
5. **Параметри** – змінна величина, від якої залежить значення іншої величини.
6. **Показники** – статистичні дані, які дозволяють оцінити судження про ключові аспекти функціонування освітніх систем (явища).
7. **Діагностування** – це отримання інформації про стан та розвиток контрольованого об'єкта, його відхилення від норми.

Слід розрізняти поняття «діагностування» та «вимірювання».

- **Вимірювання** проводиться з метою констатування стану розвитку виховного процесу.
- **Діагностування** – це розпізнання і вивчення істотних ознак (характеристик) процесу, їх комбінацій, форм вираження як реалізованих цілей виховання. Важливою характеристикою діагностики є прогностичний характер її висновків.

Загальні критерії для діагностики кінцевих результатів відбивають вимоги, які зафіксовані у формулюванні мети. Часткові критерії відображають конкретні завдання виховного процесу і використовуються для аналізу проміжних результатів. Необхідно пам'ятати, що жоден з критеріїв чи параметрів, узятий окремо, не дасть об'єктивної картини. Забезпечити належну глибину оцінки результативності роботи може лише застосування їх в комплексі.

З метою визначення якості виховної роботи використовується інструментарій моніторингових досліджень за такими факторами: проектування та планування виховної роботи, її організація та функціонування, ефективність та результативність.

- **Ефективність** системи виховної роботи передбачає досягнення прогнозованого результату оптимальним шляхом з урахуванням витрачених зусиль та часу. Ефективність залежить від визначення реально вираженого змісту, форм організації, умов функціонування. Іншими словами, можна відстежити, яким є ступінь відповідності результату поставленій меті. Фактори, що впливають на ефективність виховного процесу.

1. Виховні відносини, які склалися.
2. Відповідність мети й організації дій щодо її досягнення.
3. Відповідність соціальної практики і характеру виховного впливу на вихованців.
4. Сукупна дія об'єктивних і суб'єктивних факторів.
5. Інтенсивність виховання й самовиховання.
6. Активність учасників педагогічної взаємодії.
7. Ефективність супутніх процесів – розвитку і навчання.
8. Якість виховної дії.
9. Інтенсивність дії на внутрішню сферу вихованця (систему мотивів, потреб, емоцій, інтелекту).
10. Інтенсивність та якість відносин між самими вихованцями.
11. Поєднання педагогічної дії та рівня розвитку вербальних і сенсомоторних процесів вихованця.

- **Результативність** – це рівень досягнення визначених цілей та завдань.

Вихідною позицією при визначенні результативності виховної роботи має

бути співвідношення її основної мети (підготовка людини до виконання трьох головних ролей у житті – громадянина, працівника, сім'янина) з кінцевою (підвищення якості навчально-виховного процесу) та перспективною метою (розвиток особистості вчителя й учня). Результативний аспект свідчить, що виховання тим ефективніше, чим більше результати збігаються із завданнями. Процесуальна ж оцінка полягає у встановленні того, наскільки відповідно визначе-

но завдання, зміст роботи, обрано її методи, засоби і форми, враховано психологічні умови тощо. Не можна судити про ефективність виховання лише за кількістю проведених заходів, завойованих призових місць. Слід мати чітке уявлення про зміни у розвитку учнів, у їхній свідомості, вихованості. Замовниками моніторингових досліджень можуть бути різні учасники освітнього процесу, які зацікавлені в об'єктивному оцінюванні освітніх послуг, що їх надають навчальні заклади. Ініціатори моніторингових досліджень мають чітко усвідомлювати мету, предмет моніторингу (що треба досліджувати і для чого) та його наслідки, а також бути готовими до сприйняття об'єктивної інформації, яка змушує якимось чином реагувати на неї. Тим, хто береться здійснювати моніторинг, слід розуміти, що їхні висновки обов'язково матимуть певні наслідки, зокрема морального характеру. На локальному рівні (окремого навчального закладу) відбувається оцінювання навчальним закладом учасників навчально-виховного процесу щодо якості освіти, досягнення ними мети в опануванні державного стандарту відповідного рівня освіти, коригування стратегії розвитку за соціальними, педагогічними, економічними та іншими показниками. Результати такого моніторингу використовуються для внутрішніх потреб навчального закладу.

Етапи впровадження системи моніторингу в освітньому закладі:

1. Підготовчий.

Починається робота з видання наказу по школі щодо проведення моніторингу (за певним напрямом), у якому визначаються: його мета, склад моніторингової групи, обов'язки її членів, терміни проведення дослідження. Причому мета має бути обґрунтованою. Під цим розуміють: при формуванні мети завжди існує механізм – спосіб, технологія, що дозволяє перевірити відповідність результату поставленій меті. Аналізується психолого-педагогічна література та практичний досвід з проблеми; створюється банк даних; виявляються можливості школи для переходу до моніторингових досліджень; визначаються готовність педагогів до впровадження інновацій та їх творчий розвиток.

2. Організаційний.

Оцінюється наявність необхідних ресурсів (матеріально-технічних, часових, людських); планується дослідницька робота. Поетапно формулюються завдання (конкретизація мети). Завданням моніторингової (творчої, робочої) групи на цьому етапі є визначення напрямів (факторів) здійснення моніторингу, підготовка проекту програми дослідження та розробка критеріїв оцінки за кожним напрямом; побудова факторно-критеріальної моделі (або відбір іншої моделі) оцінювання об'єкта моніторингу. Далі визначається інструментарій оцінювання, розробляються або відбираються тести, анкети тощо. Визначаються

критерії оцінки якості виховної роботи загальноосвітнього навчального закладу за певними напрямками; декомпонуються фактори. Центральне місце в моніторингових процедурах посідає розробка моделі бажаного результату (створення еталонів), отримання нової інформації в процесі оцінювання та управлінська реакція на результати аналізу інформації.

3. Практичний.

Здійснюється дослідження відповідно до плану; обов'язковими є управлінський супровід та контроль. Хід і результати моніторингового дослідження бажано реєструвати в спеціальному протоколі стану об'єкта, який вивчається.

4. Аналітичний.

Здійснюється аналітична робота експертів: опрацьовуються матеріали, досліджуються співвідношення позитивних та негативних чинників, що впливають на функціонування об'єкта, готуються висновки й рекомендації, які доводять до педагогічного колективу. Складається план усунення недоліків. Це матеріали для педагогічних консиліумів, педагогічних рад, засідань методичних об'єднань, обґрунтування наказів по школі. Аналіз результатів дає прозору й об'єктивну картину виховного процесу в навчальному закладі. При аналізі даних інформаційної бази покращується можливість перспективного планування розвитку школи. Спеціалісти, які досліджують моніторингові системи, стверджують, що служба моніторингу має бути зовнішньою до досліджуваної системи, тому вибір об'єкта моніторингового дослідження здійснюється відповідно до рівня управління. У закладах освіти розрізняють такі рівні управління:

- загальношкільний (адміністрація);
- педагогічний (учителі);
- учнівський.

Наприклад, на адміністративному рівні управління в ході моніторингу виховного процесу (конкретизована мета: вивчення соціалізуючих чинників; завдання: виявлення затрачених педагогом зусиль; отримання різноманітної інформації про характер впливів макро- і мікросередовища на розвиток школярів) вивчаються: – рівень вихованості та загального розвитку учнів; – виховна система роботи в класі, школі; – емоційні реакції учнів на впроваджені заходи, педагогічні вимоги; – ступінь задоволеності спілкуванням з педагогом; – ступінь і характер взаємодії суб'єктів виховання; – моменти напруженості в стосунках учнів і педагогів та їх причини; – ступінь узгодженості виховної роботи сім'ї, школи, громадськості та ін. На рівні управління, який реалізується кафедрами, учителями, педагогами- організаторами, класними керівниками при здійсненні моніторингу виховного процесу (конкретизована мета: виявлення виховних можливостей колективу та умов для інтелектуального розвитку суб'єктів педагогічного процесу; завдання: вивчення впливу класу на особистісний розвиток вихованця; отримання інформації про умови життя дитини в сім'ї, про можливості мікросередовища для розвитку вихованця) вивчаються: структура, особливості міжособистісних взаємин; ставлення до навчання в школі; характер громадської думки; згуртованість учнів; зовнішні зв'язки; історія колективу; форми дозвілля. При проведенні моніторингових досліджень розвитку особистості школяра слід звернути увагу на: спрямованість

особистості (потреби, інтереси, переконання, ціннісні орієнтації, мотиви, установки); характерологічні особливості особистості; пізнавальну та навчальну культуру; культуру поведінки та спілкування; здоров'я та фізичну культуру; умови сімейного виховання.

При здійсненні аналізу виховної роботи школи за навчальний рік доцільно відбити такі аспекти:

- 1) результати виховної роботи (рівень вихованості, соціалізації учнів, їхньої професійної орієнтованості, конкурентоспроможності);
- 2) характеристика змін, що відбулися в загальношкільному колективі (розвиток стосунків між учасниками педагогічного процесу, зміцнення зв'язків і традицій);
- 3) реалізація поставлених виховних завдань (які завдання розв'язано і як, що і як вплинуло на їх розв'язання, причини невиконання наміченого);
- 4) аналіз проведеної роботи на пріоритетних напрямках роботи школи, результати й організація діяльності, досягнення, недоліки та їх причини.

Висновок. Аналіз функціонування системи виховної роботи дає змогу визначити її рівень (результативність та ефективність), а отже якість.

Системний моніторинг виховного процесу у навчальному закладі

Мета моніторингу: визначити як виховний процес сприяє позитивним змінам в особистості дитини.

Завдання моніторингу:

- вивчення особистості учня, рівня розвитку потреб, інтересів, нахилів тощо;
- визначення рівня розвитку дитячого колективу, характеру і структури взаємин між дітьми;
- вивчення ставлення учнів до організації життя в школі, класі; до форм, методів і прийомів виховної діяльності;
- вивчення взаємин педагогів та учнів і їхнього ставлення до окремих педагогічних дій;
- вивчення статусу та самопочуття особистості в колективі;
- вивчення результативності процесу виховання в класі, в школі; узагальнення інформації, оцінювання отриманих результатів аналізу, їх інтерпретація, підготовка висновків;
- формулювання рекомендацій щодо усунення негативних чинників, формування виховної політики закладу;
- оприлюднення результатів дослідження.

Предмет моніторингу:

- особистість вихованця (в її динамічному аспекті) як головний показник ефективності виховного процесу;
- дитячий колектив як важлива умова розвитку особистості дитини;
- позиція педагога як друга важлива умова розвитку дитини;
- організаційні умови, які забезпечують ефективність виховного процесу.

Кожний з предметів моніторингу забезпечений дослідницьким інструментарієм.

Що вивчається (предмет моніторингу)	Як вивчається (інструментарій моніторингу)
-------------------------------------	--

Особистість вихованця як головний показник ефективності процесу виховання	Діагностика особистісного росту вихованця. Методика індивідуальної діагностичної співбесіди. Аналіз портфоліо учня
Дитячий колектив як умова розвитку особистості дитини	Методика вивчення розвитку дитячого колективу «Який у нас колектив» А.Лутошкіна. Методика соціометричного вивчення міжособистісних відносин в дитячому колективі Дж. Морено
Професійна позиція педагога як умова розвитку особистості дитини	Діагностика професійної позиції педагога як вихователя. Методика вивчення професійних орієнтирів педагогічного колективу в сфері виховання
Організаційні умови, що забезпечують ефективність процесу виховання	Аналіз та оцінка організаційних умов процесу виховання
Матеріально-технічне забезпечення процесу виховання	Якісний та кількісний аналіз матеріально-технічного забезпечення процесу виховання (бібліотечно-інформаційного фонду тощо)
Кадрове забезпечення процесу виховання	Якісний аналіз кадрового забезпечення процесу виховання
Предметно-естетичне середовище, в якому організується процес виховання	Аналіз предметно-естетичного середовища навчального закладу
Діяльність дитячих об'єднань та органів учнівського самоврядування як осередків самореалізації дітей	Аналіз діяльності дитячих об'єднань та органів учнівського самоврядування
Програмне забезпечення процесу виховання	Аналіз концепцій, програм, проєктів у сфері виховання

Моніторинг виховного процесу.

Роль і місце в ньому заступника директора з виховної(навчально – виховної) роботи

Основне призначення заступника директора школи з виховної (Навчально – виховної) роботи - будувати виховну систему і управляти її розвитком. А це управління завжди припускає дослідження реального стану системи, тобто вивчення результативності виховного процесу. Дуже важливо правильно вибрати методики діагностування і показники, які об'єктивно і достовірно відбивають стан виховного процесу.

Структура моніторингу виховання в широкому значенні складається з чотирьох елементів:

- вивчення стану виховання шляхом безпосереднього спостереження за ним;
- оцінки стану виховання;
- прогнозування розвитку виховання;
- вироблення пропозицій, заходів щодо розвитку позитивних і попередженню виявлених негативних процесів.

Відповідно до Програми «Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України» виховна діяльність освітньої установи оцінюється за двома критеріями:

- наявність в освітній установі умов для позакласної роботи з учнями;
- організація виховної роботи з учнями і формування стимулів розвитку особистості.

Діяльність заступника директора з виховної(навчально- виховної) роботи залежить від статусу навчального закладу, професійного рівня педагогічних працівників, особливо класних керівників, соціального складу сімей, соціокультурного середовища, яке оточує конкретний навчальний заклад.

Отже, моніторинг повинен відображати реальний стан справ по досягненню мети роботи школи. Перспективна мета школи - формування реально стійкої високоморальної особистості, здатної в нових соціально-економічних умовах вносити вклад у вдосконалення і розвиток суспільства.

Специфіка виховної системи визначається ідеологією розвитку змісту освіти в школі, соціальним замовленням соціуму, батьків і самої дитини. Виховання в школі покликане забезпечувати умови освітнього процесу, в результаті якого учень визначає спосіб своєї життєдіяльності, стає улаштовувачем своєї долі. Виховна робота будується за модулями, визначеними у Програмі «Основні орієнтири виховання».

Для конкретизації аналізу діяльності по досягненню мети роботи школи моніторинг поділяється на дві групи:

До першої групи входять об'єктивні статистичні показники:

- стан здоров'я дітей
- відсоток успішності і відвідуваності
- кількість правопорушень, здійснених учнями
- кількість учнів класу, які перебувають на внутрішкільному обліку, на обліку в КМСД
- участь(результати) учнів в шкільних, районних, обласних, Всеукраїнських конкурсах і проектах
- відсоток охоплення учнів гарячим харчуванням
- кількість конфліктних ситуацій(з батьками, серед учнів, з учителями).

До другої групи входять:

- показники аналізу ефективності процесу виховання : діагностика рівня розвитку класного колективу(Соціометрія);

Соціометрія застосовується для діагностики міжособистісних і міжгрупових стосунків в цілях їх зміни, поліпшення і вдосконалення. Соціометрична методика використовується класними керівниками в кожному окремому класі і цей метод займає одне з місць у ряді аналітичних методів, таких як анкетування, інтерв'ю, спостереження. Соціометричний метод ні в якому разі їх не замінює, а, навпаки, гармонійно доповнює. Для вивчення малих груп, їх структур, внутрішньогрупових зв'язків, виявлення конфліктів в групах і між групами, кількісних оцінок згуртованості, статусу, неформального лідерства він є оптимальним. Окрім змістовної відповідності методу сфери, що вивчається, він має ряд переваг в порівнянні з іншими методами аналізу.

По - перше: метод досить простий в технічній реалізації. Не потрібне проведення передтестових процедур, перевірки ефективності методики.

Підготовка форм (опитувальників) не викликає затруднень, навіть у невідготовленої людини.

По - других, тривалість проведення дослідницької процедури невелика. Опитувальники можуть заповнюватися заочно, а обробка даних займає всього декілька годин.

По- третє, соціометрія дозволяє оперувати кількісними даними. Якісний опис згуртованості групи менш інформативна, а застосування соціометрії дає досить точну кількісну оцінку, наприклад, при цілеспрямованій командній дії

Соціометрична процедура може мати на меті :

- а) вимір міри згуртованості - відокремленості в групі;
- б) виявлення "соціометричних позицій", тобто співвідносного авторитету членів групи за ознаками симпатії - антипатії, де на крайніх полюсах виявляються "лідер" групи і "відсторонений";
- в) виявлення внутрішньогрупових підсистем, згуртованих утворень, на чолі яких можуть бути свої неформальні лідери.

- рівень виховання учня, класу і школи в цілому (Рівень вихованості);

Проблема діагностики вихованості учнів завжди була однією з найактуальніших в педагогіці. Останнім часом вона набула ще більшої гостроти у зв'язку з розробкою і прийняттям критеріїв якості освіти.

Що розуміти під "вихованістю"? За якими критеріями судити про "вихованість"?

Під вихованістю традиційно розуміють сукупність знань про норми поведінки в суспільстві і уміння застосовувати ці знання у взаємовідносинах з навколишніми людьми.

Оскільки все, що стосується поведінки людини в соціумі, її ставлення до людей, характеризує моральний світ особи. Коли говорять про вихованість, мають на увазі саме моральну вихованість.

Виявляти, тим більше вимірювати виховні результати надзвичайно складно. Про це знають усі педагоги - практики, оскільки особа школяра, що формується, знаходиться в постійному розвитку. У той же час класному керівникові треба пам'ятати, що діагностика важлива не сама по собі, а з метою корекції виховної діяльності, і попередження відхилень в поведінці дітей.

Визначити рівень вихованості школяра можна тільки після повністю проведеного дослідження, коли є можливість порівняти відповіді, судження, усні і письмові висловлювання школяра, його поведінку і реакції в різних життєвих ситуаціях. Розумний і чуйний педагог будь-яку справу в класі, будь-яку індивідуальну бесіду використовує як своєрідний тест для вивчення рівня вихованості в залежності від того, яким змістом наповнені ці справи.

Для діагностики рівня вихованості школярів класними керівниками використовуються наступні різні відомі методики і методи.

1. "Незавершена теза"(Н.Е. Щуркова).
2. Анкети про моральні ідеали і естетичні інтереси. Наприклад "Моральні нотки поведінки",
3. Твір "Мій ідеал".
4. Педагогічні характеристики.
5. Педагогічне спостереження, ситуація вибору, аналіз конфлікту, рольові ігри.
6. Індивідуальна бесіда.

Міра вихованості ділиться зазвичай на 5 рівнів:

1 рівень - не знає норм і правил поведінки.

2 рівень - знає, але не поводить відповідно до них.

3 рівень - норми, правила поведінки мають особистісний сенс, але поведінка ситуативна, не постійна.

4 рівень - знання норм, правил, обов'язків стало внутрішньою потребою особи.

5 рівень - знання норм, правил, обов'язків стало внутрішньою потребою особи.

Постійна високоморальна поведінка.

Зразкові показники рівня вихованості учнів :

1 Навчальна і соціальна активність

2 Морально-вольові якості

3 Комунікативні якості

4 Здоров'я. Здоровий спосіб життя.

- емоційний настрій класу

Це той сприятливий або стресовий фон, на якому розгортається основна діяльність дитини в школі. Для вивчення атмосфери в класі класними керівниками застосовуються метод спостереження, бесід, тести "Психологічний клімат в класі", "Самоконтроль і спілкування", «Чи вмієте ви спілкуватися» і т.д. А також діагности, що входять в моніторинг програм, діючих в школі ("Шлях до успіху", "Допрофільна підготовка і профорієнтація", "Здоров'я", комп'ютеризація.

В умовах переходу установ освіти на самофінансування на перший план виходить проблема: як відстежити якість роботи класного керівника. У кожному навчальному закладі необхідно розробити програму моніторингу діяльності класних керівників. Це пов'язано з недостатньо ефективними практиками діяльності класних керівників і необхідністю мотивувати педагогів-вихователів на підвищення якості професійної діяльності. Ця програма дозволяє оцінювати в цифровому вираженні і аналітичну діяльність класних керівників на початку і у кінці навчального року.

У програмі можуть бути розроблені наступні критерії оцінки ефективності діяльності класного керівника:

- Забезпечення життя і здоров'я учнів
- Забезпечення позитивних міжособових стосунків
- Сприяння освоєнню школярами освітніх програм
- Здійснення патріотичного, цивільно-правового виховання
- Профілактична робота

Також критерієм ефективності діяльності класних керівників є особисті досягнення педагога і його вихованців :

- участь класу в різних районних, обласних конкурсах;
- участь педагога в професійних і творчих конкурсах, виступи на семінарах, педрадах, засіданнях МО з питань виховання; нагородження самого класного керівника;
- результативність виховної діяльності / класні грамоти, дипломи, таблиця участі і зайнятих місць в різних шкільних конкурсах;
- проведення моніторингу рівня вихованості (позитивна динаміка);
- робота з батьками (перевірка щоденників, активність батьків в загальношкільному житті, активність батьків в класному житті);

- чергування по школі (оцінка виставляється на засіданні шкільного парламенту);
- дотримання учнями ділового стилю одягу

Таким чином моніторинг дозволяє оцінити стан виховання в школі, прогнозувати його розвиток і виробити пропозиції і заходи по розвитку позитивних і попередженню негативних процесів, є одним із стимулів для підвищення якості професійної діяльності класних керівників

Критерії оцінювання стану та результативності виховної роботи навчального закладу

Критерії ефективності системи виховної роботи школи - це еталони, які передбачають високий рівень її функціонування й результативності та відповідають вимогам суспільства на сучасному етапі його розвитку. Як свідчить досвід, критеріїв може бути три:

1. Високий рівень управління системою виховної роботи, який забезпечує досягнення найоптимальнішого за певних умов результату.

Його основні показники:

- реалізація демократичних принципів в управлінні школою; постановка конкретних цілей і завдань відповідно до Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті, Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», ...;
- високий рівень педагогічної грамотності, цілеспрямованість і конкретність управлінських рішень;
- планування виховної роботи з урахуванням потреб суспільства та рівня вихованості школярів;
- скоординованість і єдність дій школи, сім'ї та громадськості;
- інтеграція всіх соціальних інститутів;
- дієвість форм та методів виховної роботи;
- оперативність і дієвість системи контролю за станом виховної роботи;
- підвищення рівня психолого-педагогічних знань і умінь педагогів (науково-теоретичної, методичної, практичної підготовки);
- високий рівень загальної та професійної культури педагогів, дотримання ними принципів педагогічної етики, загальнолюдської моралі.

2. Високий рівень функціонування системи виховної роботи, який обумовлює успішне виконання завдань, поставлених перед школою.

Його основні показники:

- оптимальне виконання завдань, які впливають із результатів аналізу рівня вихованості учнів, за умови мінімальних затрат часу;
- змістовність і доцільність суспільно корисної діяльності учнів;
- науково обґрунтована система підготовки учнів до свідомого вибору професії;
- актуальність і змістовність масових виховних заходів, високий рівень самостійності та активності школярів під час їх підготовки та проведення;
- педагогічно доцільна організація життя учнівського колективу;
- високий рівень розвитку учнівського самоврядування;

- залучення всіх учнів до різноманітної розвивальної діяльності;
 - розумне поєднання словесно-інформаційних і практичних методів виховання;
 - реалізація індивідуального підходу до учнів;
 - формування високоморальних і гуманістичних відносин в учнівських колективах;
 - функціонування системи стимулювання учнів;
 - розумна організація дозвілля, яка забезпечує врахування інтересів і потреб учнів;
 - широке залучення до виховної роботи представників громадськості, позашкільних закладів, осередків культури
1. Високий рівень вихованості школярів, їх готовності до самостійного життя і праці.

Його основні показники:

- свідоме ставлення учнів до навчання; виховання на принципах загальнолюдської моралі, що забезпечує високий рівень сформованості в них поваги до правди, справедливості, милосердя, патріотизму, доброти та інших чеснот;
- високий рівень культури поведінки учнів у школі та поза нею;
- високий рівень самостійності учнів у колективній діяльності;
- гуманістичний характер відносин між учнями;
- високий рівень духовної культури учнів та вільне формування ними власної світоглядної позиції;
- повага учнів до батьків, свого родоводу, старших, історії рідного народу;
- високий рівень естетичної культури учнів;
- повага до Конституції України, державних символів України;
- наявність в учнів почуття господарської відповідальності, готовності до життя в умовах ринкових відносин;
- високий рівень фізичного розвитку та загартованості юнаків і дівчат;
- усвідомлення учнями основних екологічних проблем регіону, сформованість в них почуття особистої відповідальності за збереження і примноження природних багатств рідного краю;
- участь учнів в естетичному оформленні шкільних приміщень, їх збереження.

Вищезгадані критерії застосовують у процесі перевірки та оцінювання виховної роботи з метою вивчення й узагальнення досвіду виховання та здійснення самоаналізу результативності виховної роботи педагогічного колективу.

З метою більш докладного ознайомлення з творчою діяльністю класних керівників заступників директора з виховної роботи рекомендується провести дослідження за такими напрямками:

1. Організація конструктивної взаємодії класного керівника з учителями, батьками, учнями, позашкільними навчально-виховними закладами, представниками громадських, державних організацій щодо виконання актуальних навчально-виховних завдань.

2. Нетрадиційні методи та прийоми, виховні дії класного керівника щодо включення учнів у систему позитивної діяльності та відносин, їх суть і результативність.

3. Створення сприятливих умов для самореалізації, самовдосконалення особистості школярів, розвитку позитивних рис характеру тощо. Вихованість учнів - результат педагогічної діяльності всіх учасників навчально-виховного процесу. Вона включає такі структурні компоненти:

- громадянські риси особистості,
- її національну свідомість,
- інтелектуально-пізнавальну, духовно-моральну, художньо-естетичну, психолого-емоційну, трудову, фізичну, екологічну, економічну, правову культуру.

Визначити рівень розвитку громадянськості школярів, їхньої національної свідомості можна в процесі ознайомлення з їхніми поглядами, думками, ідеалами, переконаннями під час спілкування з ними, відвідування уроків та позаурочних заходів. З цією метою можна провести анкетування чи експрес-інтерв'ю за такими питаннями:

1. Хто з видатних діячів України є для тебе взірцем?
2. Твій ідеал сьогодні. Яким ти його уявляєш?
3. Чи властиве тобі почуття громадянського обов'язку? Якщо так, то в чому воно виявляється?
4. Твоє розуміння сутності національної ідеї.

Рівень розвитку моральної компетентності школярів можна визначити за такою схемою:

- чи здійснюється в школі (класі) залучення учнів до добродійної діяльності;
- у чому проявляються в поведінці учнів співчуття, милосердя, гуманне ставлення до оточуючих, друзів, природи.

За даними діагностики заступник директора з виховної роботи складає довідку про вивчення стану виховної роботи за такою схемою:

1. Об'єкт , термін вивчення.
2. Тема, мета, завдання вивчення. Параметри, напрями досліджень. Методика проведення досліджень.
3. Стисла характеристика вирішення проблем виховання.

3.1. **Форми, методи, оригінальні прийоми управління виховною системою школи**

перелік організаційних заходів щодо спрямування учасників педагогічного процесу на конструктивне виконання завдань виховання; чітке визначення суті згаданих заходів;

стислий опис умов, що сприяють підвищенню ефективності виконання завдань виховної роботи школи;

стисле повідомлення про традиційні та інноваційні форми контролю за виховним процесом.

3.2. Суть позитивного управлінського впливу на: підвищення рівня професійної компетентності педагогічних кадрів; збагачення їхніх знань з теорії та методики національного виховання;

удосконалення уміння педагогів здійснювати послідовні, логічні виховні дії, спрямовані на забезпечення засвоєння учнями соціального досвіду, основних життєвих цінностей;

підвищення рівня комунікативної культури класних керівників, їхньої обізнаності з функціональними обов'язками, новими моделями діяльності;

підвищення ефективності функціонування системи виховної роботи (навести конкретні приклади, що свідчать про актуальність змісту виховної роботи в школі, ефективність форм і методів виховання, інноваційність виховних технологій тощо).

4. Недоліки в управлінні виховною роботою. Причини недовісти деяких форм, методів, прийомів виховання. Загальні причини недоліків в організації роботи школи, недостатньої компетентності її керівників, недосконалості стилю управління.

5. Виконання функціональних обов'язків заступника директора школи з виховної роботи, класними керівниками, педагогом-організатором та іншими педпрацівниками.

6. Пропозиції, рекомендації щодо підвищення рівня виховної роботи школи, управління нею тощо. Опис конкретної допомоги, яку надано педпрацівникам з метою вирішення проблем у виховному процесі.

Вивчення стану і ефективності виховної роботи в класі

Вивчення стану і ефективності виховної роботи в класі дозволяє класному керівникові на основі аналізу інформації про розвиток особистості учнів, формування колективу класу, стан і результати виховного процесу визначати доцільність педагогічної діяльності.

Таким чином, об'єктами дослідження стану і ефективності виховної роботи в класі можуть бути обрані: .

а) розвиток особистості учнів;

б) формування класного колективу :

в) наявність у учнів і їх батьків почуття задоволеності життєдіяльністю в класі.

У цій роботі класному керівникові слід скористатися діагностичними розробками.

Ефективність виховної роботи визначають: .

- рівень організації класного колективу як в навчальній, так і позакласній роботі (дисципліна, порядок, чітка організація самообслуговування, обов'язковість виконання
- рівень навчальної мотивації в учнів класу(постійне зростання якості знань, ефективність роботи із невстигаючими школярами, активність участі учнів класу в позаурочній виховній роботі: у факультативах, навчальних гуртках, в науково-дослідній роботі, в навчальних екскурсіях, предметних олімпіадах, конкурсах, вечорах, в інтелектуальних марафонах і тому подібне);
- різноманітне і цікаве для учнів позакласне життя класу : походи, поїздки, екскурсії, культпоходи, тематичні класні години, вечори, зустрічі, КВК, театральні вистави і тому подібне;
- постійне зростання рівня вихованості учнів, яке визначається умінням

класного керівника вивчити рівень вихованості школяра і організувати педагогічне керівництво його самовихованням і самоосвітою;

- рівень розвитку класного колективу (його згуртованість, підтримка один одного, зацікавленість в справах класу, дружні взаємовідносини, бажання разом розважатися, спілкуватися у вільний час; його організованість);
- розвиненість громадської думки, характер зв'язків в колективі; активність і ініціатива при участі в справах класу і в справах шкільного колективу; виховний вплив колективу на його членів);
- ступінь розвитку співпраці класу з класним керівником(рівень взаємної довіри, міра включеності класного керівника в справи класу, наявність активу і взаємодії активу і класного керівника, взаємний розвиток ініціативи і творчості);
- контакти з сім'ями учнів, активність участі батьків у виховному процесі;
- глибина і серйозність роботи з учнями вимагають особливої педагогічної уваги, надання їм підтримки на основі суто індивідуального підходу до кожного з них;
- комфортність і захищеність кожного вихованця в класі.

В арсеналі сучасного педагога - багаті і різноманітні методики наукового дослідження : педагогічні, психологічні, соціологічні та ін. Вони стали доступними педагогові і з введенням в школі психологічної служби. Класний керівник повинен вибрати ті або інші методики залежно від мети вивчення учнів, класного колективу, ходу і результативності виховного процесу, групуючи їх на власний розсуд, перетворюючи їх на методи виховного впливу. У вивченні класного колективу класному керівникові також допоможуть шкільні документи: класний журнал, медичні картки учнів, особові справи, відомості у шкільного психолога, соціального педагога.

Для оформлення розділів плану необхідно обрати найбільш раціональний варіант форми структури плану. Наприклад, розділ плану "Вивчення стану і ефективності виховної роботи в класі" можна оформити у вигляді таблиці, відбивши предмет вивчення, методи і прийоми вивчення, терміни вивчення, суб'єкти вивчення.

Класному керівникові 1-2 класів.

Якості особистості, які треба виробити в собі, щоб добре вчитися і поводитися

Критерії оцінки	Я оцінюю себе ра- зом з ба- тьками	Мене оціню- ють вчителі	Під- сумко- ва оцінка
1. Допитливість: - мені цікаво вчитися - я люблю мріяти - мені цікаво знаходити відповіді на незрозумілі питання - мені подобається виконувати домашні завдання - я намагаюся отримувати хороші оцінки			
2. Працьовитість: - я стараюся в навчанні - я уважний - я допомагаю іншим і сам звертаюся за допомогою - мені подобається допомагати в сім'ї виконувати домашню роботу - мені подобається чергування в школі			
3. Дбайливе ставлення до природи - до землі - до рослин - до тварин - до природи			
4. Моє ставлення до школи; - я виконую правила для учнів - я беру участь в справах класу і школи - я добрий в стосунках з людьми			
5. Красиве в моєму житті; - я акуратний в справах - я охайний в одязі - я ввічливий в стосунках з людьми			
6. Як я ставлюся до себе: - я самоуправляю собою - я дотримуюся санітарно-гігієнічних правил догляду за собою - у мене немає шкідливих звичок.			

Оцінювання проводиться по 5-бальній системі;

5 - це є завжди

4 - часто

3 - рідко

2 - ніколи

1 - у мене інша позиція

По кожній якості(критерію) виводиться

одна середньо арифметична оцінка

. В результаті кожен учень має 6 оцінок

Потім 6 оцінок складаються і діляться на 6 . Середній бал і є умовним визначенням рівня вихованості. Середній бал; 5 - 4,5 - високий рівень(в)

4,4, - 4 –достатній рівень(д)

3,9 - 2,9 - середній рівень(с)

2,8 - 2 - низький рівень

Зведена база даних для вивчення
рівня вихованості учнів _____ класу

№	Прізвище, ім'я, по батькові	Допитливість	Старанність	Бережне ставлення	Моє ставлення	Красиве в моєму	Як я ставлюся	Середній бал	Рівень виховано
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

У класі _____ учнів

_____ мають високий рівень вихованості(в)

_____ мають достатній рівень вихованості(д)

_____ мають середній рівень вихованості(с)

_____ мають низький рівень вихованості(н)

Дата _____

Класний керівник _____

Класному керівникові 3-5-х класів

Якості особистості, які треба виробити в собі, щоб досягти успіху.

Критерії оцінки.	Я оцінюю себе разом з батьками	Мене оцінюють вчителі	Підсумкова оцінка
1. Допитливість: - мені цікаво вчитися - я завжди виконую домашнє завдання - я люблю читати - мені цікаво знаходити відповіді на незрозумілі питання - я прагну отримувати хороші оцінки			
2. Старанність: - я стараюся в навчанні - я уважний - я самостійний - я допомагаю іншим і сам звертаюся за допомогою - мені подобається самообслуговування в школі і удома			
3. Ставлення до природи: - я бережу землю - я бережу рослини - я бережу тварин - я бережу природу			
4. Я і школа: - я виконую правила для учнів - я виконую правила внутрішкільного життя - я беру участь в справах класу і школи - я добрий в стосунках з людьми - я справедливий в стосунках з людьми			
5. Прекрасне в моєму житті: - я акуратний і охайний - я дотримуюся культури поведінки - я піклуюся про здоров'я - я умію правильно розподіляти час навчання і відпочинку - у мене немає шкідливих звичок			

Оцінювання проводиться по 5-бальній системі;

5 - це є завжди

4 - часто

3 - рідко

2 - ніколи

1 - у мене інша позиція

По кожній якості(критерію)

виводиться одна середньо

арифметична оцінка.

В результаті кожен учень має 5 оцінок

Потім 5 оцінок складаються і діляться на 5, середній бал і є умовним визначенням рівня вихованості.

Зведена база даних для вивчення
рівня вихованості учнів _____ класу

№	Прізвище, ім'я, по батькові	Допитливість	Старанність	Бережне ставлення до природи	Я і школа	Прекрасне в моєму житті	Середній бал	Рівень вихованості
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								

У класі _____ учнів

_____ мають високий рівень вихованості(в)

_____ мають достатній рівень вихованості(д)

_____ мають середній рівень вихованості(с)

_____ мають низький рівень вихованості(н)

Дата _____

Класний керівник _____

Класному керівникові 6-9-х класів

Якості особистості, які треба виробити в собі, щоб досягти успіху

Критерії оцінки	Я оцінюю себе разом з батьками	Мене оцінюють вчителі	Підсумкова оцінка
<p>1. Ерудиція(начитаність і глибокі знання в якій-небудь галузі науки</p> <ul style="list-style-type: none"> - міцність і глибина знань - культура мовлення - доказовість і аргументованість суджень - кмітливість - використання додаткових джерел 			
<p>2. Ставлення до праці:</p> <ul style="list-style-type: none"> - старанність і сумлінність - самостійність - уважність - ощадливість - звичка до самообслуговування 			
<p>3. Я і природа:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дбайливе ставлення до землі - дбайливе ставлення до рослин - бережне ставлення до тварин - прагнення зберегти природу в повсякденній життєдіяльності і праці - допомога природі 			
<p>4. Я і суспільство:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконання правил внутрішнього розпорядку - виконання правил поведінки для учнів - дотримання норм і правил людського співіснування - милосердя як протилежність жорстокості - участь в житті класу і школи 			
<p>5. Естетичний смак(ставлення до прекрасного):</p> <ul style="list-style-type: none"> - акуратність, охайність - культурні звички в житті - внесення естетики в життєдіяльність - уміння знаходити прекрасне в житті - відвідування культурних закладів 			
<p>6. Я ставлення до себе:</p> <ul style="list-style-type: none"> - я самоуправляю собою, своєю поведінкою - умію організувати свій час - дотримуюся правил особистої гігієни - піклуюся про здоров'я - у мене немає шкідливих звичок 			

Оцінювання проводиться по 5-бальній системі;

5 - це є завжди

4 - часто

3 - рідко

2 - ніколи

1 - у мене інша позиція

По кожній якості(критерію)

виводиться одна середньо

арифметична оцінка.

В результаті кожен учень має 6 оцінок

Потім 5 оцінок складаються і діляться на 6, середній бал і є умовним визначенням рівня вихованості.

Зведена база даних для вивчення
рівня вихованості учнів _____ класу

№	Прізвище, ім'я, по батькові	Ерудиція	Ставлення до праці	Я і природа	Я і суспільство	Естетичний смак	Я (ставлення до себе)	Середній бал	Рівень вихованості
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

У класі _____ учнів

_____ мають високий рівень вихованості(в)

_____ мають достатній рівень вихованості(д)

_____ мають середній рівень вихованості(с)

_____ мають низький рівень вихованості(н)

Дата _____

Класний керівник _____

Класному керівникові 10-11-х класів.

Система ціннісних орієнтацій

Критерії оцінки	Самооцінка	Оцінка батьків	Оцінка експертної групи	Підсумкова оцінка
1. Інтелектуальний рівень: - ерудиція - культура мовлення - логіка мислення(доказовість, аргументація) - самостійність				
2. Милосердя: - доброта і співчуття взагалі - доброта і співчуття до сім'ї, близьких, друзів				
3. Відповідальність: - борг перед батьками і старшими - борг по відношенню до суспільства				
4. Справедливість: - гендерна рівність - наслідування норм внутрішкільного життя - дотримання закону				
5. Характер: - щедрість до слабших, хворих, що потребують допомоги - уміння прощати - чесність				

Оцінювання проводиться по 5-бальній системі;

5 - це є завжди

По кожній якості(критерію) часто виводиться одна

середньо

4 - часто

арифметична оцінка.

3 - рідко .

В результаті кожен учень має 5 оцінок

2 - ніколи

1 - у мене інша позиція

Потім 5 оцінок складаються і діляться на 5 .

Середній бал і є умовним визначенням рівня вихованості.

Середній бал; 5 - 4,5 - високий рівень(в)

4,4 - 4 - достатній рівень(д)

3,9 - 2,9 - середній рівень(с)

2,8 - 2 - низький рівень(н)

**Зведена база даних для вивчення
рівня вихованості учнів _____ класу**

№	Прізвище, ім'я, по батькові	Інтелек- туальни й рівень	Милосе- рдя	Відпові- - дальніс- ть	Справе- д- ливість	Харак- тер	Середні й бал	Рівень вихован- ості
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								

В класі _____ учнів

- _____ мають високий рівень вихованості (в)
 _____ мають достатній рівень вихованості(д)
 _____ мають середній рівень вихованості (с)
 _____ мають низький рівень вихованості (н)

Дата _____

Класний керівник _____

Критерії і інструментарій оцінки діяльності класного керівника

Критерії:

- Знання змісту форм і методів виховання, психолого - педагогічних основ виховання, особливостей віку.
- Педагогічне керівництво і співпраця з учнями, опора на учнівське самоврядування.
- Уміння планувати позаурочну виховну роботу.
- Взаємодія класного керівника з батьками.
- Взаємодія з соціальним оточенням.
- Ставлення вихованців до класного керівника.

Єдина система моніторингу виховної роботи школи :

- Діагностика вихованості учнів(Н.П. Капустін)
- Вивчення ефективності виховних засобів.
- Методика міжособової взаємодії педагога і вихованця (Л.В.Байбородова).
- Методика вивчення задоволеності батьків роботою освітньої установи (Е.Н.Степанов).
- Методика визначення рівня розвитку самоврядування в учнівському колективі (М.І. Рожков).
- Класний керівник очима вихованця.
- Діагностична карта класного керівника »Вивчення умінь педагога«

Заступник директора з виховної роботи _____

Моніторинг виховної роботи класного керівника

1. Відслідковування здоров'язбереження

№ п/п	Прізвище, ім'я учня	Навчальний рік				
		Результати медичних оглядів (учні, які стоять на диспансерному обліку)	Пропуски уроків по хворобі	Забезпечення гарячим харчуванням	Випадки травматизму дітей	Залежність від шкідливих звичок
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Всього					

2. Соціоіагностика

№ п/п	Прізвище, ім'я учня	Навчальний рік				
		Кількість учнів, які стоять на обліку у КМСД, ССД	Кількість учнів, які зняті з обліку	Кількість сімей, які перебувають в соціально небезпечному оточенні	Кількість дітей і сімей, які перебувають на обліку в КМСД	Багатодітні і малозабезпечені сім'ї
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
	Всього					

3. Діагностика результатів виховання

3.1. Рівень вихованості

№ п/п	Прізвище, ім'я учня	Навчальний рік
	Всього	
	Високий	
	Достатній	
	Середній	
	Низький	

3.2. Рівень громадянської самосвідомості (9, 11 класи)

№ п/п	Прізвище, ім'я учня	Навчальний рік
	Всього	
	Високий	
	Достатній	
	Низький	

3.3. Рівень соціалізації особистості

№ п/п	Прізвище, ім'я учня	Навчальний рік		
	Всього			
	Високий			
	Достатній			
	Низький			

3.5. Рівень розвитку класного колективу

№ п/п	Прізвище, ім'я учня	Навчальний рік				
		«Розсипаний пісок»	«М'яка глина»	«Мерехтливий маяк»	«Рожеві вітрила »	«Палаючий факел»
	Всього:					
	«Розсипаний пісок»					
	«М'яка глина»					
	«Мерехтливий маяк»					
	«Рожеві вітрила»					
	«Палаючий факел»					

3.7. Соціометрія

№ п/п	Прізвище, ім'я учня	Навчальний рік												
		Зір ки	«Авт орите ти»	Зневаж ені	Ізолю вані									
	Всього													

4. Результативність позаурочних досягнень учнів класу

I - інтелектуальний напрям

X – художній напрям

C – спортивний напрям

№ п/п	Прізвище, ім'я учня	Тип обдарованості (дані діагностики)	Навчальний рік			
			Шкільний рівень	Районний рівень	Обласний рівень	Всеукраїнський рівень
			Напря м Назва конкурсу, результат (місце)	Напря м Назва конкурсу, результат (місце)	Напря м Назва конкурсу, результат (місце)	Напря м Назва конкурсу, результат (місце)
1						
2						
3						
4						

5. Моніторинг позаурочної освіти учнів

№ п/п	Прізвище, ім'я учня	Навчальний рік							
		В школі /назва гуртка	На пря м	Позашкі лля/ назва гуртка	напря м	В сус- пільних проектах, акціях			
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
	Всього								

6. Моніторинг діяльності класного керівника з сім'ями учнів класу

Зміст діяльності	Навчальний рік					за рік				
	1ч	2ч	3ч	4ч						
Батьківські збори (к-ть батьків)										
Батьківський лекторій «Університет батьківської просвіти» (к-ть батьків)										
Індивідуальні консультації (к-ть батьків)										
Відвідування сімей дома										
Анкетування батьків										
Виховні заходи за участю батьків (зустрічі, вікторини, класні години, акції)										
Клубна діяльність										

7. Моніторинг профілактичної роботи класного керівника з учнями класу

Зміст	Навчальний рік									
	1ч	2ч	3ч	4ч	за рік					
Кількість класних годин з профілактики правопорушень серед неповнолітніх										
Кількість учнів «групи ризику» (П.І.Б..)										
Стоять на внутрішкільному обліку, у КМСД, ССД (П.І.Б.)										
Кількість бесід з учнями «групи ризику»										
Кількість бесід з батьками учнів «групи ризику»										
Кількість відвідин сімей учнів «групи ризику»										
Кількість заходів за участю соціального педагога, шкільного психолога, членів ради профілактики правопорушень	Класна година									
	Батьківські збори									
	Зустрічі, анкетування, діагностика									

Рейтингова таблиця класів

Класи	Дисципліна	Зовнішній вигляд	Участь у шкільних заходах	Навчання	Стан підручників	Чергування	Емблема класу	Випуск стінгазет (за графіком)	Учнівське самоврядування	Волонтерство	Загальна кількість балів	Місце
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												

Примітка: кожен з периметрів оцінюється у 5 балів, крім навчання.

Навчання оцінюється в 1 бал за кожен оцінку високого рівня.

Орієнтовна програма спостереження та аналізу виховного заходу

Дата « __ » _____ 2012 року

Прізвище, ім'я, по батькові педагога

Мета відвідування

Тема заняття і форма проведення _____

Схема самоаналізу виховного заходу

№ п/п	Методичні вимоги до організації і проведення виховного заходу	Висновок, зауваження, пропозиції
1.	Тема заходу. Її актуальність. Відповідність віковим особливостям, запитам, інтересам даного дитячого колективу. Участь школярів у виборі теми.	
2.	Форма проведення. Доцільність вибору форми. Її відповідність психофізіологічним особливостям школярів. Врахування можливості участі дітей у заході.	
3.	Мета заходу. Її чіткість, конкретність, спрямованість на підвищення рівня розвитку вихованості учнів.	
4.	Підготовка заходу. Наявність і продуманість плану чи програми підготовки. Конкретність доручень учням, доведення до них кінцевої мети заходу, змісту організаторської діяльності, їх права та обов'язки.	
5.	Активність і самостійність школярів. Створення для підготовки заходу тимчасового дитячого органу – ради справи (штабу, робочої групи).	
6.	Проведення заходу. Толерантність і демократичність взаєностосунків педагогів і дітей, членів ради справи і учасників заходу. Точність і організованість початку. Ефективність оформлення. Підготовка учнів до активного сприймання нової інформації. Змістовність заходу, достовірність, науковість, емоційна насиченість фактичного матеріалу, зв'язок з життям, опора та життєвий досвід учнів. Доцільність відбору методів і методичних прийомів. Роль педагога у проведенні заходу. Раціональне використання ТЗН. Увага, зацікавленість, дисциплінованість дітей. Спрямованість заходу на розвиток національної свідомості та самосвідомості, її загальнолюдських рис, підвищення загальнокультурного рівня, наявність елементів відвертої розмови про хід проведення заходу (що вдалось і чому? Що не вдалось і чому? Які шляхи	

	удосконалення роботи?)	
7.	Загальні висновки. Досягнення мети, реалізація розвиваючих, виховних, пізнавальних можливостей заходу. Ставлення учнів до заходу, ступінь їх задоволення. Що дає виховний захід для розвитку учнів. Формування у них: а) національної свідомості і самосвідомості, морально-ціннісних орієнтацій; б) художньо-естетичної свідомості і культури; в) трудових навичок тощо.	

Алгоритм самоаналізу виховного заходу класним керівником.

1. Педагогічне обґрунтування виховного заходу.
2. Доцільність його проведення. Вибір форм проведення заходу.
3. Місце заходу в системі навчально-виховної роботи класу. Його зв'язок з виховною діяльністю.
4. Мета заходу. Наскільки досягнута.
5. Характеристика учасників заходу, охоплення їх активною діяльністю при складанні плану, підготовці та проведенні.
6. Оцінка педагогом психологічного стану учнів під час підготовки і проведення заходу.
7. Які позитивні аспекти і які недоліки бачить сам класний керівник у проведенні заходу.
8. Які висновки робить сам педагог на майбутнє?

Зразок програми аналізу виховного процесу у класі

1. Аналіз ефективності цілепокладання та планування виховного процесу у класі торік.
 - 1.1. Результати рішення виховних задач минулого року, доцільність їх постановки, дієвість ідей, що висувались при плануванні.
 - 1.2. Правильність вибору основних напрямів, змісту, форм і методів роботи, засобів педагогічного впливу, прийомів включення учнів у діяльність і спілкування.
2. Аналіз розвитку учнів класу.
 - 2.1. Вихованість учнів, їх морально-естетичний, інтелектуальний і фізичний розвиток (вказати, які фактори вплинули на це в більшій мірі).
 - 2.2. Розвиненість пізнавальних інтересів і творчих здібностей, що виявляються учнями в інтелектуальному, художньо-естетичному, трудовому й інших видах діяльності.
 - 2.3. Рівень знань, умінь і навичок учнів класу, їх успішність (бажано порівняти з результатами попередніх років).
 - 2.4. Зміни в мотиваційно-потребнісній сфері (динаміка навчальних мотивів, мотивів участі в тих чи інших видах життєдіяльності класу, школи, прояви «нових» потреб школярів тощо).
 - 2.5. Сформованість в учнів потреби займатися самовихованням.

2.6. Зміни в соціокультурному розвитку учнів (розвиток культури спілкування, правової культури, інтелектуальної й інформаційної культури, художньої, екологічної, фізичної культури, культури сімейних відносин, економічної культури та культури праці, адаптованість до сучасного життя, розвиток самостійності, уміння благотворно впливати на соціум, а в підсумку - розвиток культури життєвого самовизначення).

2.7. Успіхи й досягнення учнів класу, ріст особистісних досягнень, найбільш яскраві прояви індивідуальних особливостей учнів класу.

2.8. Групи ризику учнів (їх індивідуальні провідні особливості, потреби, мотиви вчинків; вплив на них найближчого соціального оточення; найбільш діючі прийоми роботи з ними; задачі виховання й корекції поведінки цих учнів; прогноз подальшої соціалізації цих учнів).

3. Аналіз динаміки соціальної ситуації розвитку учнів.

3.1. Особливості відносин учнів класу з оточуючим їх соціумом, найбільш помітні зміни в цих відносинах, що відбулися за минулий навчальний рік. Які фактори (умови) особливо вплинули на ці зміни?

3.2. Основні ціннісні орієнтації учнів класу, особливості ставлення учнів класу до людей, до праці, навчання, школи, класу тощо.

3.3. Зміни кола найбільш значущих людей (референтного оточення) учнів класу. Хто для них є (стає) найбільш значущим? Яка статистика впливу найближчого соціального оточення (батьків, однолітків), занять у гуртках, секціях та інших об'єднаннях на процес і результат соціалізації школярів?

3.4. Хто і що впливає в більшій мірі на розвиток особистості учнів, на формування їхніх особистісних якостей, творчих (емоційних, інтелектуальних, фізичних, організаторських і т. д.) талантів і здібностей?

3.5. Яку роль у соціальному розвитку школярів відіграє класне співтовариство?

4. Аналіз розвитку колективу класу.

4.1. Соціально-психологічна атмосфера у класі. Які фактори (люди, умови) впливають на формування цієї атмосфери? Особливості морально-психологічної атмосфери у класі: характер взаємин учнів (тактовність, увічливість, увага й повага один до одного, взаємини хлопчиків і дівчаток, доброзичливість, колективізм, відносини взаємної відповідальності, піклування тощо); переважне ставлення учнів до вчителів і школи, домінуюче емоційне налаштування учнів класу, особливості спілкування у класному колективі.

4.2. Соціометрична, рольова й комунікативна структура класу, рівень розвитку колективних взаємин і колективної творчої діяльності в ньому, ступінь включеності учнів у життєдіяльність класу, у процес планування, організації й аналізу спільної діяльності.

4.3. Розвиток громадської активності учнів (їх ініціативність, творчість, організованість, самостійність, участь у самоврядуванні класу).

4.4. Зміни складу класу, що відбулися протягом року, індивідуальні особливості «нових» учнів, їх адаптація й інтеграція у класний колектив.

4.5. Особливості громадської думки класу та її вплив на інтереси та поведінку учнів. Хто (що) впливає на громадську думку класу?

5. Аналіз організації виховного процесу у класі й ефективності виховної роботи класного керівника.

5.1. Що зі змісту виховних заходів було прийнято учнями найбільш охоче? В яких справах вони брали участь з найбільшим задоволенням? В яких виявили себе активними організаторами? А до яких залишились байдужими? В яких пасивними? Чому?

5.2. Наскільки вдалою була послідовність класних заходів у минулому навчальному році?

5.3. Яка діяльність позитивно впливала на формування свідомої дисципліни та відповідального ставлення до навчання та праці?

5.4. Які спільні справи, проведені в минулому році, сприяли згуртуванню класного колективу?

5.5. Які методи виховного впливу, форми роботи та засоби педагогічного впливу найбільш позитивно вплинули на розвиток учнів?

6. Аналіз участі учнів класу в життєдіяльності школи.

6.1. Основні мотиви участі учнів класу у шкільних заходах, ступінь їх зацікавленості та залучення в життєдіяльність школи, активність і результативність (для розвитку особистості та забезпечення життєдіяльності школи) участі членів класного колективу у шкільних справах.

6.2. Участь учнів класу у шкільному самоврядуванні, організаторській діяльності, роботі шкільних гуртків, секцій, клубів та інших об'єднань; вплив цієї діяльності на виховання й розвиток особистості учнів.

7. Аналіз педагогічної взаємодії з родинами учнів класу та батьківським активом.

7.1. Частота та характер контактів з родинами учнів.

7.2. Зміна ставлення батьків до школи за навчальний рік.

7.3. Вплив батьків учнів на виховну діяльність класу (у формулюванні соціального замовлення, пред'явленні вимог до змісту й організації педагогічного процесу, у плануванні й організації класних справ і заходів).

7.4. Результативність педагогічної освіти батьків та інформування їх про хід і результати навчально-виховного процесу у класі (у залежності від змісту й форм, які застосовувались для цього).

7.5. Результативність організації батьківських зборів у класі

7.6. Ефективність індивідуальної роботи з батьками.

7.7. Особливості взаємодії з батьківським активом (батьківським комітетом школи, радою батьків класу).

7.8. Результати педагогічних спостережень за вихованням у родинах учнів класу, участь батьків у підготовці дітей до сімейного життя.

7.9. Взаємодія з «проблемними» родинами, що вимагають особливої уваги педагогів школи.

8. Аналіз організації педагогічної взаємодії дорослих, працюючих з учнями класу.

8.1. З ким з педагогічних, медичних, соціальних працівників і представників інших сфер здійснювався виховний вплив?

8.2. Хто з дорослих, працюючих з учнями класу, значно впливає на виховання й розвиток особистості учнів?

8.3. Якою мірою класному керівнику вдалось організувати взаємодію педагогів, які навчають і виховують учнів класу?

8.4. Які методи педагогічної взаємодії дорослих були найбільш ефективними?

9. Висновки.

про удачі та знахідки, про накопичений позитивний досвід;

про негативні моменти в організації життя класу й вихованні учнів;
про нереалізовані можливості та невикористані резерви;
про перспективні цілі та першочергові задачі на найближче майбутнє.

10. Додаток може містити таке:

10.1. Результати підсумкових діагностичних досліджень, анкетувань, опитувань тощо.

10.2. Відомості про проведення й результати окремих заходів, акцій чи окремих періодів життя класного колективу.

Програма спостереження та аналізу виховного заходу

Дата

Клас

1. Тема заходу

Її актуальність і вмотивованість. Відповідність віковим особливостям, запитам та інтересам даного дитячого угруповання. Участь школярів у виборі теми.

2. Мета заходу.

Її чіткість, конкретність, спрямованість на підвищення рівня розвитку вихованості учнів.

Хто проводить:

Мета відвідування:

3. Підготовка заходу.

Наявність і продуманість плану чи програми підготовки. Конкретність доручень учням, доведення до них кінцевої мети заходу, змісту організаторської діяльності в процесі підготовки, їх прав та обов'язків. Місце даного заходу в загальній системі виховної роботи.

Спрямовуюча роль класного керівника у ході підготовки заходу. Тактовна допомога учням. Роль органів самоврядування під час підготовки й проведення заходу.

Забезпечення в процесі підготовки згуртованої, злагодженої роботи колективу, формування стосунків співробітництва, взаємодопомоги, вимогливості.

4. Проведення заходу.

Гуманність і демократичність взаємовідносин педагогів, активу з усіма учасниками заходу.

Точність і організованість початку.

Естетичне оформлення. Підготовка учнів до активного сприйняття нової інформації. Змістовність заходу, достовірність, науковість, емоційна насиченість фактичного матеріалу, зв'язок з життям, опора на життєвий досвід учнів.

Дотримання регламенту, доцільність його використання.

Учать представників громадськості, батьків у проведенні заходу, ефективність їхньої участі.

Доцільність вибору методів і методичних прийомів.

Чи оптимально обрано форму проведення заходу (бесіда, ранок, лекція, година спілкування, конференція тощо)

Роль педагога в проведенні заходу. Його педагогічна майстерність.

Увага, зацікавленість, дисциплінованість учнів.

Наявність елементів дискусії, проблемності, відвертої розмови про хід проведення заходу.

Раціональне використання наочності, ТЗН.

Спрямованість заходу на розвиток особистості. Загальнолюдських рис, на підвищення

загальнокультурного рівня розвитку.

Дотримання під час заходу санітарно - гігієнічних вимог, правил пожежної безпеки, ТБ.

Запобігання перевтомі та врахування особливостей фізичного розвитку учнів.

Зовнішній вигляд учнів.

Дисципліна.

5. Загальні висновки.

Досягнення мети, реалізація розвиваючих, виховних, пізнавальних можливостей заходу.

Ставлення учнів до заходу. Ступінь їх задоволення.

Що дає виховний захід для розвитку учнів? Формування у них:

- громадської позиції,
- власної гідності,
- морально-вольових якостей, уявлень, відповідальності за свої дії естетичних почуттів та смаків;
- трудових навичок та шанобливого ставлення до людей праці;
- санітарно-гігієнічних, спортивних навичок тощо.

Що вдалося краще, що гірше?

Цікаві знахідки педагога

Визначення якості та оцінки заходу

№пп	Основні параметри аналізу	Оптимальний. (5)	Достатній (4)	Критичний (3)	Неприпуст (2)
1	Постановка мети				
2	Врахування рівня вихованості				
3	Місце заходу в системі				
4	Роль класного керівника				
5	Роль органів самоврядування				
6	Організація діяльності учнів.				
7	Місце, оформлення, ТЗН.				
8	Своєчасність початку				
9	Дозування часу.				
10	Реалізація санітарно-гігієнічних вимог				
11	Запобігання перевтомі				
12	Зовнішній вигляд				
13	Дисципліна.				
14	Цілеспрямованість.				
15	Зв'язок із життям .				
16	Врахування індивідуальних та вікових особливостей				
17	Емоційна насиченість.				
18	Оптимальність вибору форми				
19	Пед. майстерність				

	класного керівника				
20	Обмін думками.				
21	Рівень самостійності учнів.				
22	Досягнення мети.				
23	Виконання плану.				
24	Чи був захід цілісною системою.				

Оцінка заходу _____ необхідно розділити загальну суму балів на кількість параметрів оцінювання – 24.

Критерії і інструментарій оцінки діяльності класного керівника

Критерії:

- Знання змісту форм і методів виховання, психолого - педагогічних основ виховання, особливостей віку.
- Педагогічне керівництво і співпраця з учнями, опора на учнівське самоврядування.
- Уміння планувати позаурочну виховну роботу.
- Взаємодія класного керівника з батьками.
- Взаємодія з соціальним оточенням.
- Ставлення вихованців до класного керівника.

Єдина система моніторингу виховної роботи школи :

- Діагностика вихованості учнів(Н.П. Капустін)
- Вивчення ефективності виховних заходів.
- Методика міжособистісної взаємодії педагога і вихованця (Л.В.Байбородова).
- Методика вивчення задоволеності батьків роботою освітньої установи (Е.Н.Степанов).
- Методика визначення рівня розвитку самоврядування в учнівському колективі (М.І. Рожков).
- Класний керівник очима вихованця.
- Діагностична карта класного керівника »Вивчення умінь педагога«

Заступник директора з виховної роботи _____

Анкета для учнів
"Класний керівник очима вихованців"

Прочитайте, будь ласка, твердження і оцініть міру згоди з їх змістом за шкалою:

4 - абсолютно згоден

1 - не згоден

3 - згоден

0 - абсолютно не згоден

2 - важко сказати

Твердження	Відповіді
<u>1. Наш клас живе різноманітним, насиченим подіями життям разом з класним керівником</u>	
<u>2. Мені подобається брати участь в класних і шкільних заходах.</u>	
<u>3. Наш клас - дружний і згуртований колектив.</u>	
<u>4. Я звертаюся до класного керівника по допомогу у важкій життєвій ситуації.</u>	
<u>5. Класний керівник допомагає мені знайти своє місце в житті.</u>	
<u>6. Класний керівник постійно контролює відвідування уроків, мої успіхи і складнощі в навчанні.</u>	
<u>7. У класі я завжди можу вільно висловити свою думку.</u>	
<u>8. У класі у мене є друзі.</u>	
<u>9. Я люблю свій клас.</u>	
<u>10. Класний керівник добре знає мої мінуси.</u>	

Анкета для батьків
"Класний керівник очима батьків"

Прочитайте, будь ласка, твердження і оцініть міру згоди з їх змістом за шкалою:

- 4 - абсолютно згоден 1 - не згоден
 3 - згоден 0 - абсолютно не згоден
 2 - важко сказати

Твердження	Відповіді
1. У класі систематично проводяться заходи, які цікаві і корисні моїй дитині.	
2. Мені подобається брати участь в житті класу.	
3. Класний керівник систематично піклується про збереження і зміцнення здоров'я моєї дитини.	
4. Я завжди звертаюся до класного керівника по допомогу в питаннях виховання моєї дитини .	
5. Класний керівник створює умови для прояву і розвитку здібностей моєї дитини.	
6. Класний керівник постійно контролює відвідування уроків, успіхи і трудно-щі в навчанні моєї дитини.	
7. Класний керівник допомагає мені вибудувувати гармонійні стосунки з своєю дитиною	
8. У класі у моєї дитини є друзі.	
9. У середовищі своїх однокласників моя дитина почуває себе комфортно	
10. Класний керівник завжди враховує індивідуальні якості моєї дитини	
11. Класний керівник регулярно проводить діагностику в класі	

Анкета батька

Шановні батьки!

Запрошуємо вас взяти участь в обговоренні проблем навчання, виховання і розвитку вашої дитини в школі. Нас дуже цікавить думка по цих проблемах, тому просимо відповісти на пропоновані твердження. Опитування анонімне, тому прізвище можна не вказувати. Заздалегідь дякуємо вам за участь в опитуванні.

Цифри означають наступні відповіді:

- 4 - абсолютно згоден
- 3 - згоден
- 2 - важко сказати
- 1 - не згоден

	4	3	2	1
Клас, в якому навчається наша дитина, можна назвати дружним				
У середовищі своїх однокласників наша дитина почуває себе комфортно				
Педагоги проявляють доброзичливе ставлення до нашої дитини				
Ми відчуваємо почуття взаєморозуміння в контактах з адміністрацією і вчителями нашої дитини.				
Педагоги школи допомагають дитині адаптуватися в нових умовах навчання				
Педагоги справедливо оцінюють досягнення в навчанні нашої дитини				
Наша дитина не переобтяжена навчальними заняттями і домашніми завданнями				
Учителі враховують індивідуальні особливості нашої дитини				
У школі проводяться заходи, які корисні і цікаві нашій дитині.				
У школі працюють різні гуртки, секції, де може займатися наша дитина.				
Педагоги школи дають нашій дитині глибокі і міцні знання.				
У школі піклуються про фізичний розвиток і здоров'я нашої дитини				
Навчальний заклад сприяє формуванню гідної поведінки нашої дитини.				
Адміністрація і вчителі створюють умови для прояву і розвитку здібностей нашої дитини.				
Шкільне життя нашої дитини активне і цікаве				

І ще кілька запитань:

1. З яким настроєм найчастіше приходите Ваша дитина з школи (підкрес-літь)?
 - веселий і життєрадісний
 - втомлений, але задоволений
 - роздратований, засмучений, незадоволений.
2. Що найбільше Ви цінуєте в школі, в якій вчиться Ваша дитина(напишіть)?

3. Що не подобається Вам в школі (напишіть) ? _____

4. Чи хочете Ви, щоб Ваша дитина продовжувала навчання в нашій школі: так , ні

Перевірка планів роботи класних керівників

Дата _____ Перевіряючий _____ (_____)

Мета перевірки _____

№	Критерії оцінювання	ПБ класного керівника												
		1 кл.	2 кл.	3 кл.	4 кл.	5 кл.	6 кл.	7 кл.	8 кл.	9 кл.	10 кл.	11 кл.		
1.	Наявність змістових ліній:													
	✓ список класу													
	✓ соціальний паспорт класу													
	✓ псих.-педаг. хар-ка класу													
	✓ аналіз ВР за минулий рік													
	✓ мета і завдання ВР відповідають віковим особливостям учнів													
	✓ врахування загальношкільних заходів з ВР													
	✓ план ВР класу + аналіз ✓ (по місяцях, творчих періодах, за модулями)													
	✓ робота по патріотичному вихованню													
	✓ робота по формуванню ЗСЖ													
✓ профілактика девіантної поведінки, бездоглядності і правопорушень														
✓ щоденник спостережень														

	за дітьми «групи ризику»											
2.	Обґрунтування вибору мети і завдань ВР											
3.	Відповідність плану ВР меті і завданням											

Рекомендації _____

ПЕРЕВІРКА щоденників учнів _____ класу

Дата _____

МЕТА:

Клас	ПІБ класного керівника	Кількість учнів на момент перевірки	Кількість перевірених щоденників	Стан щоденників учнів							Висновки і пропозиції	Терміни виконання повторної перевірки	
				Заповнення титульних сторінок	Своєчасне виставлення оцінок	Регулярність роботи клас- ного керівника з щоденниками учнів	Наявність тижневого розкладу	Наявність підписів в батьків в		Характер записів для ба- тьків			Зовнішній ви-гляд щоденників
								за тиждень	за семестр				
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													

АНКЕТА
«Класний керівник очима вихованців»

1. З яким настроєм ти найчастіше йдеш в школу?
 - з радістю
 - з байдужістю
 - з передчуттям неприємностей.
2. Як часто бувають у тебе в школі неприємності?
 - часто
 - рідко
 - ніколи.
3. Якщо неприємності все ж бувають, то від кого вони найчастіше виходять?
 - від учителів- предметників
 - від класного керівника
 - від учнів твого або іншого класу.
4. Як часто у тебе бувають конфлікти з класним керівником?
 - часто
 - рідко
 - ніколи.
5. Яку роль, по-твоєму, виконує в класі твій класний керівник?
 - контролер за успішністю і дисципліною
 - "друга мама"
 - організатор дозвілля
 - помічник у важких обставинах, старший товариш
 - інше
6. Яке почуття ти відчуваєш до свого класного керівника?

7. Що тобі хотілося б перейняти від свого класного керівника?

8. Що ти порадив би своєму класному керівникові?
(побажання сформулюй) _____
9. Ти вважаєш, що твій клас:
 - згуртований і дружний
 - розбитий на групи
 - кожен живе сам по собі.
10. Які класні заходи, які проводилися в минулому навчальному році, тобі сподобалися найбільше? _____
11. Що ти знаєш про свого класного керівника(захоплення, мрії)

Анкета

I. Відмітьте умови, від яких залежить якість виховної роботи в школі

Параметри	В більшій мірі	В меншій мірі	Не залежить
мікрорайон, в якому знаходиться школа			
традицій школи			
наявність психологічної служби школи			
управлінська культура адміністрації			
добре розроблена документація школи			
взаємини між педагогами і дітьми			
взаємини між педагогами			
взаємини педагогів з родиною			
навчальні успіхи дітей			
концепція виховання школи			
наявність моделі виховної системи			
компетентність відділу освіти			
інше			

2 Як часто результати виховного процесу контролюються в школі (підкреслити)
щотижня до підсумкової педради *інше*
щомісяця немає чіткої
один раз в місяць періодичності

3. Хто оцінює якість вихованості дітей у школі більшою мірою (проранжуйте наведені варіанти відповідей)

- класний керівник
- дитячий колектив
- вчителі
- батьки
- директор
- відділ освіти
- органи самоврядування
- заступник директора
- інші

4. Які методи вивчення результатів виховного процесу застосовуються у Вашій школі (відзначити в потрібному стовпці)

Методи	Завжди	Рідко	Ніколи
аналіз документації			
спостереження за дітьми			
бесіди з дітьми			
відкриті дискусії			
анкетування			
бесіди з педагогами			
аналіз виробів дитячої творчості			

5. Якими нормативами Ви керуєтеся при оцінці якості виховної роботи? _____

6. Які труднощі Ви відчуваєте в оцінці результату виховного процесу (проранжуйте)

- не вистачає сучасних педагогічних знань
- не вистачає сучасних психологічних знань
- недостатньо чітко уявляю кінцевий результат
- недостатній професіоналізм кадрів
- важко планувати роботу
- слабо володію методиками виховання
- немає ніякої допомоги
- проблеми у взаєминах з батьками учнів
- не вистачає інформації по передовому досвіду
- відсутність методичної літератури

Що ще? _____

7. Які Ви бачите шляхи вдосконалення виховної роботи в школі

_____ в районі _____

8. Як Ви ставитеся до створення цільових програм виховання (потрібне підкреслити)

- позитивно
- швидше позитивно, ніж негативно
- швидше негативно, ніж позитивно
- негативно

Якщо негативно, то чому _____

11. Оцініть свої знання нормативних документів у балах

Документ	1	2	3	4	5

12. Які форми роботи з сім'єю, дають найбільший ефект щодо об'єднання зусиль по вихованню школяра _____

13. Хто, на Ваш погляд, може найбільш об'єктивно оцінити вихованість школяра (вибрати)

1. самі учні	5. соціально-психологічна служба школи
2. батьки	6. незалежні експерти
3. класний керівник	7. спеціалізований центр педагогічної діагностики
4. заступник директора з виховної роботи	

14. Які критерії ефективності виховної роботи в класі можуть викликати у Вас труднощі при їх дослідженні та оцінці (відзначити в потрібній колонці)

Критерії ефективності	Знаю як	Не знаю як	Затрудняюсь відповісти

Рівень організації і розвитку кл. колективу			
Рівень організації позакласного життя класу			
Організація індивідуальної роботи з учнями			
Характер взаємовідносин в колективі			
Взаємодія з сім'єю			
Відкритість виховної системи класу			
Якість результатів виховання			
Якість створених педагогічних умов для розвитку школярів			
Інше (дописати)			

15. Повідомте деякі відомості про себе: посада _____
стаж роботи на посаді _____ років, вік 25-30____, 31-40____, 41-50____, понад 50____,
чоловік /жінка

16. Оцініть в балах рівень вихованості вашого педагогічного колективу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Довідка

за підсумками перевірки планів виховної роботи класних керівників 1 - 11 - х класів

на I півріччя 20... - 20 навч. року

Мета: проаналізувати структуру і зміст планів виховної роботи класних керівників 1 - 11- х кл.

Терміни перевірки : _____ вересня 20... року

Перевірку здійснювала: _____ - заст. директора з ВР

Перевірялися питання:

- наявність планів виховної роботи, їх своєчасне складання класними керівниками;
- цілеспрямованість планів виховної роботи;
- відповідність змісту планів виховної роботи віковим особливостям учнів;
- актуальність вирішуваних завдань і відповідність завданням школи;
- уміння аналізувати виховну роботу

В ході перевірки були вивчені плани ВР, проведені співбесіди з класними керівниками і учнями.

Встановлено, що на початок навчального року були своєчасно складені і відразу подані до перевірки плани ВР наступних класних керівників :, .. .

Класні керівники, .. . склали плани ВР в процесі перевірки, що проводи-лася.

Класний керівник _____ класу . досі не має плану ВР.

Виявлено, що багато класних керівників вказують на труднощі при:

- визначенні актуальних цілей і завдань виховної роботи(., .);
- складанні аналізу ВР за минулий навчальний рік і характеристики класу, що не може позитивно впливати на послідовність змісту і форм діяльності (., .)

Класним керівникам була запропонована загальна структура складання плану, але при цьому не виключається можливість вибору найбільш зручної і практичної для них форми.

Усім класним керівникам, що звернулися в кабінет виховної роботи при складанні і оформленні плану, була надана консультаційна і методична допомога.

Більшість класних керівників використовують єдину план - сітку по усіх напрямках і видах діяльності.

У класних керівників ., ., . плани ВР побудовані з урахуванням принципів особистісно - орієнтованого і діяльнісного підходів, що знайшло своє відображення в їх змісті: орієнтація на реалізацію потреб і інтересів дітей, їх розвиток, активне включення хлопців в різноманітну діяльність. Велика увага приділяється плануванню спільної роботи з батьками, індивідуальній роботі з учнями

В той же час, у класних керівників ., ., . зберігається формальний підхід до складання плану, програми діяльності класу носять характер набору заходів, несистемності, що негативно позначається на виховному процесі.

Рекомендації:

- відмітити на нараді при директору класних керівників, які змістовно і своєчасно підготували плани виховної роботи;

- звернути увагу на необхідність логічно продуманого складання планів ВР усіма класними керівниками;
 - результати перевірки довести до відома класних керівників на виробничій нараді;
 - провести засідання МО класних керівників з метою подальшої активізації виховної роботи;
 - перевірити систему виховної роботи класних керівників ., . (впродовж II семестру);
- повторну перевірку планів ВР провести на початку II семестру.

Заст. директора по ВР _____

Наказ про стан гурткової роботи в навчальному закладі

Відповідно до річного плану роботи школи, в період з «___» грудня по «___» грудня 2012 року комісією у складі заступника директора школи з виховної роботи _____, педагога-організатора школи _____, психолога школи _____, члена ради школи _____ та представника профспілкового комітету школи вивчався стан гурткової роботи в школі з метою оцінки її ефективності та впливу на розвиток творчого потенціалу учнів.

Під час вивчення використовувалися такі методи: бесіда, спостереження, анкетування учнів, вивчення шкільної документації, відвідування та аналіз занять і позакласних заходів

В навчальному закладі ведеться моніторинг охоплення учнів школи гуртковою роботою

Перевірялися питання охоплення учнів школи гуртковою роботою, активність їх під час проведення занять, результативність роботи гуртків (проведення виставок, участь в оглядах, творчих звітах то що).

Під час перевірки двічі відвідано всі гурткові заняття, перевірено журнали, плани гурткових занять, проведено співбесіди з усіма керівниками гуртків та учнями.

Активну участь у проведенні гурткової роботи бере шкільне самоврядування, вивчення виховного плану школи, місця гурткової роботи в ньому, ознайомлення з програмно-методичним забезпеченням гуртків, діяльністю методичної роботи дозволяє зробити висновок про те, що адміністрацією школи створені належні умови для продуктивної пізнавальної діяльності учнів з урахуванням їх інтересів, нахилів та потреб. Адміністрація навчального закладу відвідує заняття з метою епізодичного контролю, надання методичної допомоги, виявлення, вивчення та узагальнення досвіду керівників, прогнозування подальшої їх діяльності. В школі наявні законодавчі та нормативні акти організації гурткової роботи, програми гуртків різного спрямування. Ведеться облік учнів охоплених гуртковою роботою в навчальному закладі та позашкільних закладах, учнів пільгових категорій та дітей, схильних до пропусків уроків без поважних причин.

Під час перевірки з'ясовано, що найбільшою популярністю в учнів користуються спортивні секції з волейболу, футболу, загальної фізичної підготовки. В момент проведення занять були присутні 98 % складу учнів, зарахованих до гуртків. На спортивних секціях усі учні були у спортивній формі. Перевіряючі відзначили, що головною ознакою занять у спортивних секціях є налаштованість учнів на роботу, вивчення нових прийомів, а не просто на гру. Заняття мають чітку структуру, методично грамотно побудовані.

Мають постійний склад та користуються популярністю вокальний гурток та _____ (керівники _____).

Усі перелічені гуртки мають високі показники за підсумками районних та обласних спортивних змагань, конкурсів-оглядів учнівської творчості «Грайлива веселка»

На заняттях фотогуртка (керівники _____) під час перевірки були присутні тільки 3 учні. Керівник гуртка практично не веде журналу занять, план має формальний характер.

Бесіди з учителями-предметниками дають змогу зробити висновок, що учні, які займаються, наприклад, у музичних гуртках, значно легше засвоюють та краще знають курс літератури. А учні, які беруть участь у краєзнавчо - пошуковому гуртку при шкільному музеї, знають курс історії України значно краще від своїх однокласників.

На підставі зазначеного

НАКАЗУЮ:

1. Схвалити роботу керівників спортивних секцій, гуртка при шкільному музеї, вокального гуртка та _____
- 2.. Звернутися до Ради школи з проханням знайти матеріальні можливості для створення туристсько-краєзнавчого гуртка з вивчення історії рідного краю.
3. Винести питання про роботу керівника фотогуртка на нараду при директору.
4. Заступникам директора школи з виховної роботи _____ разом з учасниками перевірки та керівниками гуртків:
 - 4.1. До «__» грудня цього року узагальнити матеріали перевірки та обговорити на засіданні методичного об'єднання класних керівників.
 - 4.2. Посилити роботу із залучення до гуртків учнів, які знаходяться на внутрішшкільному обліку.
 - 4.3. Постійно залучати до гурткової роботи на безкоштовній основі представників громадськості та батьків учнів.
5. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника директора школи з виховної роботи _____.

Директор школи

З наказом ознайомлені:

Пам'ятка перевірки роботи класних керівників

1. Планування виховної діяльності класного керівника
2. Вивчення особистості школяра та дитячого колективу
3. Організація життєдіяльності учнівського колективу
4. Організація виконання режиму дня та правил для учнів
5. Діяльність учнівського самоврядування, робота з активом, виконання учнями доручень, їхня активність
6. Створення умов для роботи: оформлення класної кімнати, класного куточка, санітарний стан
7. Організаційно-педагогічна робота з учнями (чергування, огляди, збори, інформаційні хвилини, класні години тощо)
8. Сприяння забезпеченню умов для засвоєння учнями рівня та обсягу освіти, розвитку їхніх здібностей, робота з учителями-предметниками
9. Створення умов для організації змістовного дозвілля, профілактики бездоглядності, правопорушень, облік відвідування учнями занять та причини пропусків
10. Проведення виховних заходів за основними напрямками виховної роботи:
 - Громадянське і національне виховання
 - Родинно-сімейне виховання
 - Військово-патріотичне виховання
 - Художньо-естетичне виховання
 - Моральне виховання
 - Екологічне виховання
 - Превентивне виховання
 - Формування здорового способу життя
 - Трудове виховання
 - Сприяння творчому розвитку особистості
 - Реалізація ідеї захисту прав дитини
 - Індивідуальна виховна робота
 - Сприяння підготовці учнів до самостійного життя, профорієнтаційна робота.
11. Робота з батьками (вивчення сім'ї, батьківські збори, всеобуч, консультування).
12. Рівень сформованості класного учнівського колективу, розвитку дитячого самоуправління.
13. Ведення документації (класний журнал, особові справи учнів, картки розвитку особистості вихованця, протоколи батьківських зборів, щоденники учнів, папки з розробками виховних заходів, результатами соціально-психологічних досліджень у класі).
14. Підвищення теоретичного та методичного рівня:
15. участь у шкільному методичному об'єднанні класних керівників, інших колективних формах методичної роботи;
16. вивчення та впровадження в практику роботи передового педагогічного досвіду.

17. Керівництво та контроль за роботою класних керівників адміністрацією: наявність наказу про закріплення класного керівництва, розгляд роботи на засіданнях педради, нарадах при директору, узагальнення в наказах.

Пам'ятка
вивчення стану організації профорієнтаційної роботи її
в загальноосвітньому навчальному закладі

1. Нормативно-правова база:
 - Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається;
 - Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.09.2009 № 854 «Про затвердження нової редакції Концепції профільного навчання у старшій школі».
2. Використання можливостей робочого навчального плану для проведення профорієнтаційної роботи. Організація гуртків, спецкурсів, факультативів у профільних класах з профорієнтації. Введення в зміст навчальних та профільних предметів інформації профорієнтаційного характеру.
3. Наявність та змістове наповнення кабінету (куточка) профорієнтації.
4. Співпраця з районною службою зайнятості.
5. Залучення до профорієнтаційної роботи батьків учнів та випускників.
6. Психологічний супровід вибору старшокласниками майбутньої професії. Визначення індивідуальних психо-фізичних особливостей учнів. Виявлення інтересів дітей за допомогою тесту «Карта інтересів» та інших.
7. Виховна робота: години спілкування, очно-заочні екскурсії на підприємства, у вищі навчальні заклади, зустрічі з представниками різних професій.
8. Співпраця з вищими навчальними закладами.
9. Робота бібліотеки по проведенню профорієнтаційної роботи.
10. Організація профільного навчання старшокласників.
11. Працевлаштування випускників 11-х класів 2007-2011 років згідно обраних профілів навчання.
12. Організація керівництва та контролю за станом профорієнтаційної роботи. Планування цієї роботи. Розгляд питань про організацію профорієнтаційної роботи на засіданнях ради, педради навчального закладу. Підготовка аналітичних наказів з даного питання.

Пам'ятка
вивчення стану природоохоронної роботи в навчальному закладі

1. Організаційно-методичне забезпечення природоохоронної роботи: Положення про навчально-дослідні ділянки, про шкільне лісництво тощо.

2. Просвітницька робота з метою виховання в молоді любові до природи рідного краю: екологічна агітбригада, класні години, конференції, фотоконкурси «В об'єктиві – природа», конкурси малюнків тощо.

3. Благоустрій пришкільної території: участь у акціях «Зелений паросток майбутнього», «Весняна толока», «Черкащина – край квітів і добра».

4. Робота на навчально-дослідних ділянках.

5. Робота в шкільній теплиці, парнику.

6. Озеленення шкільного приміщення, створення куточка живої природи.

7. Участь у Всеукраїнському конкурсі «Мій рідний край – моя земля».

8. Робота гуртків природоохоронного спрямування (Зелених, Голубих патрулів та ін.), курсів за вибором, факультативів.

9. Проведення туристичних походів екологічними стежками.

10. Керівництво та контроль за станом природоохоронної роботи в навчальному закладі: розгляд даного питання на засіданнях педагогічної ради, нарадах при директору, узагальнення в наказах.

Пам'ятка

по перевірці організації суспільно корисної продуктивної праці школярів

1. Нормативно-правова база:

- наявність Положення про організацію суспільно корисної продуктивної праці учнів загальноосвітніх шкіл.

2. Організація трудового, професійного навчання.

3. Навчально-матеріальна база для здійснення суспільно-корисної продуктивної праці.

4. Організація навчальної практики.

5. Робота трудового об'єднання старшокласників:

- надання допомоги господарству по виконанню виробничих завдань.

6. Робота з охорони природи, по благоустрою:

- збір лікарських рослин, насіння;

- вирощування розсади квітів, посадка квітів, дерев і кущів;

- рятування рибного молодняка під час паводків;

- допомога у підтриманні чистоти парків;

- виготовлення годівниць для птахів, шпаківень тощо.

7. Робота для навчального закладу:

- прибирання класних кімнат, кабінетів і майстерень;

- догляд за кімнатними рослинами, територією навчального закладу;

- виготовлення і ремонт навчального обладнання, інструментів;

- участь в оформленні навчальних кабінетів;

- участь у ремонті приміщення навчального закладу, меблів, інвентаря;

- робота на навчально-дослідних ділянках, вирощування продукції для потреб харчування;

- робота в теплиці;

- догляд за садом.

8. Збір вторинної сировини: металолому, макулатури.

9. Дотримання норм техніки безпеки при проведенні суспільно корисної продуктивної праці.

10. Контроль за проведенням суспільно корисної продуктивної праці школярів.

Розгляд даного питання на засіданнях педради, в наказах з основної діяльності.

Пам'ятка

перевірки стану організації оздоровлення школярів та дітей дошкільного віку

1. Примірний перелік ділової документації дитячого оздоровчого закладу:

- Положення про дитячий оздоровчий заклад (Статут)._____
 - Санітарний паспорт._____
 - Акт приймання дитячого оздоровчого закладу._____
 - Посадові інструкції._____
 - Інструкція з охорони життя і здоров'я дітей._____
 - Книга наказів і розпоряджень (прошнурована, пронумерована, завірена печаткою)._____
 - Штатний розклад._____
 - Документація із дотримання заходів протипожежної безпеки та на випадок стихійного лиха (інструкція, план евакуації, накази тощо)._____
 - _____
 - Списки загонів, підписані вихователем з усіма вихідними даними дитини._____
 - _____
 - Зведена відомість про кількість дітей у загонах._____
 - Календарний план або план-сітка на зміну._____
 - _____
 - Графік чергування по дитячому оздоровчому закладу виховательського персоналу і загонів._____
 - Книга відвідувань (прошнурована, пронумерована, завірена печаткою)._____
 - _____
 - Перспективне меню на 7-10 днів._____
 - Санітарний журнал._____
 - Педагогічна документація (плани, розклади роботи, графіки)._____
 - Документація з організації харчування._____
2. Кількість дітей-дошкільників, учнів ЗНЗ, охоплених оздоровленням у ДНЗ, пришкільному ДОТ, ТОС, в наметовому містечку (% до загальної кількості)._____
- _____
3. Кількість учнів, які планується оздоровити в районному ДОТ «Сосонка» (по змінах). _____
4. Кількість учнів, для яких планується організувати туристичні походи, екскурсії (куди?)._____
5. Кількість категорійних дітей, охоплених оздоровленням. _____
6. Організація виховної, культурно-масової, фізкультурно-спортивної, суспільно корисної роботи. _____
7. Зміцнення оздоровчої бази ігровим, спортивним інвентарем. _____
8. Організація харчування: меню, дотримання норм, придбання продуктів, вартість. _____
9. Обладнання місця для купання у водоймах. _____
10. Обладнання спальних та інших кімнат. _____
- _____
11. Забезпечення медичними аптечками, засобами пожежогасіння. _____

Пам'ятка

вивчення стану трудового виховання

1. Трудове виховання у плані роботи навчального закладу.
2. Розвиток навиків організації навчальної діяльності учнів (психологічний аспект рівня засвоєння основ наук).
3. Організація профорієнтаційної роботи:
 - ознайомлення з різними професіями;
 - наявність профорієнтаційного куточка;
 - організація зустрічей з людьми різних професій;
 - форми і зміст роботи класного керівника з профорієнтації;
 - організація екскурсій на виробництво;
 - робота трудових об'єднань.
4. Організація суспільно – корисної праці:
 - збір макулатури, металолому;
 - догляд за пам'ятниками, обелісками;
 - виготовлення унаочнення;
 - вирощування і догляд за квітами на квітниках;
 - волонтерська діяльність;
 - трудові десанти, робота на ділянках.
5. Побутова праця:
 - догляд за квітами у класі;
 - самообслуговування в класі, школі;
 - чергування в їдальні;
 - ремонт меблів, шкільного приміщення.
6. Праця в сім'ї.
7. Організація гурткової роботи, розвиток технічної творчості.
8. До профільна підготовка.
9. Здійснення шефської допомоги (дитячі садки, будинки ветеранів, тощо).
10. Працевлаштування випускників школи, вивчення їх життєвого шляху.
11. керівництво і контроль за організацією трудового виховання.

ПАМ'ЯТКА

вивчення стану морального виховання

1. Заходи, розроблені в школі з морального виховання.
2. Організація виховного процесу в школі.
3. Робота класних керівників щодо формування у школярів моральних цінностей.
4. Виховання моральної особистості засобами навчальних предметів.
5. Вплив сім'ї на формування моральних якостей дитини. Соціальний паспорт сімей, освітній, культурний рівень сімей.
6. Проведення уроків тендерної рівності.
7. Патріотичне виховання в системі формування моральних цінностей.
8. Шляхи оволодіння нормами і правилами моральної поведінки.
9. Кодекс честі учня школи.
10. Вивчення історії свого народу, його традицій, звичаїв, культури.
11. Удосконалення володіння рідною мовою.
12. Роль учнівського самоврядування у формуванні моральних цінностей.
13. Концепція виховної системи школи. Її суть.
14. Організація позакласної роботи.

Пам'ятка
по перевірці стану екологічного виховання в загальноосвітньому
навчальному закладі

1. Нормативно-правове забезпечення:
 - Концепція екологічної освіти;
 - Положення про екологічну лігу.
2. Планування та робота шкільної екологічної ліги.
3. Запровадження вивчення курсів за вибором, факультативів екологічного спрямування.
4. Охоплення учнів гуртками екологічного напрямку: «Голубий патруль», «Зелений патруль», «Юний квітникар», «Юний натураліст» тощо.
5. Стан екологічного інформування в закладі: випуск стіннівок, альбомів, усних журналів, фотостендів тощо.
6. Робота екологічної агітбригади.
7. Участь у проведенні екологічних акцій:
 - «Посади сад
 - «Первоцвіти України»
 - «До чистих джерел»
 - «Сільська ластівка»
 - «Чистий берег – жива вода».
8. Проведення тижнів екологічної освіти та виховання.
9. Проведення тематичних свят: «Свято зустрічі птахів», «Свято осені», «Свято врожаю»; вечорів-подорожей «По рідній країні», «Природа – мати-берегиня»; вікторин «Біологічний хокей»; лото «Корисні копалини», «Щасливий випадок»; КВК тощо.
10. Проведення екскурсій до лісу, риборозплідника, заповідників, дендропарків, ботанічних садів, зоопарків, очисних споруд тощо.
11. Залучення учнів до практичної природоохоронної роботи:
 - озеленення території села, навчального закладу;
 - насадження лісових масивів;
 - робіт по протиерозійному насадженню лісів у ярах;
 - розбивок клумб;
 - впорядкування пришкільної території;
 - догляду за садом;
 - догляду за зеленими насадженнями у кімнатах та кабінетах;
 - догляду за рослинами і тваринами живого куточка;
 - роботи на навчально-дослідних ділянках,
 - виготовлення годівничок для птахів, штучних гнізд, шпаківень;
 - розчищення джерел, русел річок;
 - прокладання екологічних стежок;
 - виявлення стихійних сміттєзвалищ, джерел забруднення водою та підгрунтових вод.
12. Стан пришкільної території.
13. Контроль за станом екологічного виховання. Розгляд питання екологічного виховання школярів на засіданнях педради та в наказах з основної діяльності.

Пам'ятка
перевірки стану гурткової роботи в навчальних закладах району

1. Мережа гуртків:

№ п/п	Назва гуртка	Підпорядкування (ЗНЗ, РЦДЮТ)	Кількість годин	Платний, неоплачуваний	Кількість учнів	Керівник

Використання годин гурткової роботи згідно штатного розпису. Наявність предметних гуртків, гуртків технічної творчості, туристсько-краєзнавчого, естетичного, екологічного спрямування.

2. Планування роботи гуртків.
3. Облік гурткової роботи, своєчасність і регулярність проведення занять.
4. Місце проведення занять. Підготовка робочих місць.
5. Зв'язок між змістом окремих занять.
6. Робота керівників гуртків по вихованню в учнів навичок самостійної роботи з довідниками та іншими матеріалами, формування конструкторських, раціоналізаторських навичок тощо.
7. Пропаганда книги, періодичних видань на заняттях гуртків.
8. Науковість та системність занять, їх зв'язок з життям, з власним досвідом школярів.
9. Дотримання структури занять:
 1. вступна бесіда,
 2. теоретична частина,
 3. практична частина,
 4. підбиття підсумків.
10. Стан навчально-матеріальної бази для гурткової роботи.
11. Зацікавленість гуртківців заняттями.
12. Ефективність гурткової роботи: результати участі в олімпіадах, оглядах, конкурсах, виставках, фестивалях.
13. Керівництво та контроль за роботою гуртків: на кого покладений контроль, кількість відвіданих занять, розгляд питання організації гурткової роботи на засіданнях педради, нарадах при директору, узагальнення в наказах.

Пам'ятка
перевірки стану військово-патріотичного виховання в загальноосвітніх
навчальних закладах

1. Нормативно-правова база: наявність Концепції допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді, затвердженої Указом Президента України від 25.10.2002 № 948.
2. Планування військово-патріотичного виховання (зокрема заходів з нагоди 65-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні):
 - у плані роботи навчального закладу на 2009-2010 навчальний рік;
 - у планах роботи класних керівників.
3. Здійснення військово-патріотичного виховання через викладання курсу «Захист Вітчизни», створення навчально-матеріальної бази, проведення навчально-польових занять.
4. Обладнання куточка державних символів.
5. Реалізація можливостей варіативної складової навчального плану для здійснення військово-патріотичного виховання.
6. Організація роботи гуртків військово-патріотичного спрямування.
7. Обладнання музею, кімнати, куточка Бойової і Трудової Слави. Організація пошукової роботи.
8. Проведення:
 - лекцій, бесід, диспутів на військову тематику;
 - уроків мужності, тематичних вечорів, походів місцями бойової і трудової слави, екскурсій до музеїв;
 - військово-спортивних ігор, змагань, козацьких забав, конкурсів «Нумо, хлопці!», військово-патріотичної пісні;
 - зустрічей з ветеранами Великої Вітчизняної війни, воїнами строкової служби – випускниками навчального закладу.
9. Організація проведення місячника оборонно-масової роботи.
10. Шефські зв'язки з військовими частинами.
10. Робота волонтерських загонів:
 - догляд за пам'ятниками загиблим воїнам у Великій Вітчизняній війні;
 - допомога ветеранам війни і праці, солдатським вдовам по господарству.
11. Результати участі у проведенні районних військово-патріотичних заходів:
 - змагань з військово-прикладних видів спорту (із стрільби, подолання смуги перешкод, козацькі забави та інші);
 - районних зльотів пошукових загонів;
 - районних конкурсів військово-патріотичної пісні.
12. Вступ випускників до вищих військових навчальних закладів.
13. Контроль за станом військово-патріотичного виховання. Розгляд даного питання на засіданнях педради; підготовка аналітичних наказів з основної діяльності.

**Пам'ятка
по перевірці роботи шкільної бібліотеки**

1. Забезпечення кадрами: штатний розпис, освіта, курсова підготовка.
2. Приміщення бібліотеки: наявність читального залу.
3. Планування роботи.
4. Забезпечення навчальною літературою: підручниками, методичними посібниками, довідковою літературою, художньою літературою (згідно програм).
5. Передплата періодичних видань.
6. Облік і збереження бібфондів. Створення картотеки підручників. Інвентаризація. Списання літератури.
7. Робота по вихованню бережного ставлення до навчальної книги. Проведення оглядів-конкурсів “Живи, книго!”. Робота гуртка палітурної справи.
8. Організація позакласного читання.
9. Масова робота з пропаганди книги: свята, читацькі конференції, бесіди, огляди, виставки.
10. Інформаційна робота: виставки новинок літератури.
11. Відвідування бібліотеки учнями і вчителями.
12. Поповнення бібліотечних фондів, проведення акцій “Подаруй бібліотеці книгу”.
13. Контроль за роботою бібліотеки.

Пам'ятка
по перевірці роботи музеїв у загальноосвітніх навчальних закладах

1. Нормативно-правове забезпечення:
 - наявність Положення про музей при закладі освіти системи Міністерства освіти України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 20.05.97 № 151;
 - наявність Положення про музей, затвердженого керівником навчального закладу.
 - наявність реєстраційного свідоцтва.
2. Планування роботи музею на 2009-2010 навчальний рік. Розклад його роботи.
3. Керівництво роботою музею.
4. Наявність окремого приміщення. Облік музейних експонатів в інвентарній книзі, їх збереження.
5. Створення стаціонарних експозицій та виставок.
6. Поповнення фондів музею шляхом проведення експедицій, походів, екскурсій, тощо протягом останніх трьох років.
7. Проведення освітньо-виховної роботи серед учнівської молоді і населення.
8. Використання матеріалів музею в навчально-виховному процесі.
9. Робота ради музею: створення та робота секторів; підготовка екскурсів; організація дослідницько-пошукової діяльності.
10. Облік проведення екскурсій, навчальних занять, масових заходів.
11. Контроль за роботою музею з боку адміністрації закладу: розгляд питання про роботу музею на засіданнях педради; аналіз роботи музею в наказах з основної діяльності.

Пам'ятка

по перевірці стану формування духовного розвитку школярів

1. Нормативно-правова база: наявність рішення обласної ради від 28.03.2008 № 16-4/V «Про затвердження Регіональної програми духовного розвитку Черкащини»; розробка заходів по виконанню рішення обласної ради від 28.03.2008 № 16-4/V «Про затвердження Регіональної програми духовного розвитку Черкащини».
2. Участь навчального закладу у відзначенні державних, народно-релігійних свят та історичних подій в житті України.
3. Робота по відродженню родинних традицій виховання дітей у сучасній українській сім'ї, проведення в навчальному закладі родинних свят, фестивалів фольклорної музики, родинних вечорниць тощо
4. Участь навчального закладу у проведенні обласного конкурсу «Сім духовних святинь малої батьківщини».
5. Участь в обласних конкурсах: «Українські свята» (народні свята та обряди в декоративному живописі); «Черкаські писанкарі» (писанки Черкащини); «Українські мадонни» (образи наших сучасниць).
6. Участь у проведенні обласних краєзнавчих турів: туристсько-краєзнавчої експедиції «Краса і біль України» у напрямку «З попелу забуття» - Голодомор в Україні в 1932 – 1933 роках; історико-географічної експедиції «Історія міст і сіл України»; історико-етнографічної експедиції «Україна вишивана».
7. Організація культурно-просвітницької роботи щодо широкого залучення дітей та молоді до надбань національної, світової культурної спадщини повного задоволення духовних запитів юнацтва. Використання можливостей робочого навчального плану, організація роботи історико-краєзнавчих, туристсько-краєзнавчих гуртків.
8. Проведення тижнів дитячої та юнацької книги, музики. Організація зустрічей з письменниками, музикантами, проведення конкурсів творів, читців, юних поетів.
9. Проведення екскурсійних поїздок історико-краєзнавчого, військово-історичного, літературно-мистецького, архітектурного, історико-релігієзнавчого, природничого спрямування, зокрема, маршрутами 7 духовних святинь малої батьківщини.
10. Обладнання шкільного музею. Організація пошукової роботи.
11. Участь у Всеукраїнському благодійному фестивалі дитячої та юнацької творчості серед дітей-сиріт та дітей з малозабезпечених сімей «Звичайне диво».
12. Участь у Всеукраїнському конкурсі учнівської творчості.
13. Проведення масових заходів, пов'язаних з традиціями та звичаями українського народу.
14. Оформлення куточка державних символів.
15. Участь у проведенні щорічного конкурсу «Поетична Черкащина» (конкурс поезії Василя Симоненка).
16. Впровадження в навчально-виховний процес здоров'язберігаючих, здоров'язміцнюючих та здоров'яформуючих технологій.
17. Створення в навчальному закладі сучасної моделі «Школи сприяння здоров'ю». Участь соціального педагога, практичного психолога в соціально-психологічному супроводі навчально-виховного процесу в ШСЗ.

18. Запровадження факультативів, курсів за вибором профілактичного спрямування щодо формування здорового способу життя дітей.
19. Участь дітей та молоді в акціях до Всесвітнього дня порозуміння з ВІЛ-інфікованими, Всеукраїнського дня боротьби з захворюванням на туберкульоз, Міжнародного дня боротьби з тютюнопалінням.
20. Створення умов щодо забезпечення фізичного виховання і масового спорту в обов'язі не менше 5-6 годин рухової активності на тиждень.
21. Залучення дітей, схильних до правопорушень, дітей-сиріт, інвалідів, дітей з багатодітних і неблагополучних сімей до занять у спортивних секціях.
22. Результати участі школярів у районній Спартакіаді учнівської молоді.
23. Контроль за виконанням рішення Черкаської обласної ради від 28.03.2008 № 16-4/V «Про затвердження Регіональної програми духовного розвитку Черкащини»: розгляд даного питання на засіданнях педради; підготовка аналітичних наказів з основної діяльності.

Пам'ятка
комплексного вивчення роботи органів учнівського самоврядування
у навчальних закладах району

I. Портфоліо:

- Модель учнівського самоврядування.
- Статут.
- Угода про співпрацю.
- Гімн, прапор, емблема.
- Структура, координатори-педагоги.
- План роботи учнівського самоврядування.
- Скринька цікавих справ (сценарії, методичні поради, цікаві форми роботи).
- Звіт про пророблену роботу (за семестр).
- Школа активу (відповідальний, форми роботи, план) Матеріали засідань активу. Проблемні питання (якщо є).

II. Нормативно-правове забезпечення учнівського самоврядування:

1. Положення про учнівське самоврядування (коли і ким затверджено, чи вносилися зміни чи доповнення)
- 2 Структура учнівського самоврядування, основні напрямки діяльності.
3. Органи учнівського самоврядування, їх повноваження, посадові обов'язки членів.
4. Планування діяльності.
5. Наявність Правил для учнів або Кодексу честі учня ,

III. Сфера діяльності

1. Над якими проектами працює учнівське самоврядування.
2. Волонтерська робота
- 3.Зв'язок учнівського самоврядування з батьківською радою та педагогічним колективом, наявність угоди про співпрацю.
4. Друк у ЗМІ.
5. Робота з молодшими школярами.
6. Участь у районному проекті «Учнівське самоврядування: реалії та перспективи розвитку».
7. Участь у районному конкурсі «Лідер року»
8. Участь у роботі районної школи лідерів. .

IV. Кабінет педагога-організатора. План самоосвіти.Наявність нормативної бази.

V. Де заслуховувалось питання про діяльність учнівського самоврядування.

VI. Контроль за виконанням рішень органів учнівського самоврядування.

Пам'ятка

вивчення стану викладання музики

I. Навчально-матеріальна база.

1. Обладнання кабінету.
2. Наявність підручників і посібників з музики (таблиць, довідкової літератури, збірників пісень).

II. Зміст і рівень уроків музики.

1. Організація уроку:

- знання й творча організація вчителем програми та інших нормативних та інструктивно-методичних документів з питань викладання музики;
- визначення теми і мети уроку;
- регламентація часу на уроці;
- визначення обсягу матеріалу, логічна чіткість побудови уроку;
- виховуючий, розвиваючий і навчальний характер уроку;
- емоційно-естетичний настрій уроку;
- поєднання форми колективної та індивідуальної роботи з учнями;
- робота з учнями, які не мають розвиненого музичного слуху.

2. Вокально-хорова робота:

- дотримання вимог щодо правильного розвитку голосу.
- вокальні вправи на початку уроку;
- робота вчителя над розвитком вокально-хорових навичок (звукоутворення, дихання, дикція, ансамбль);
- зв'язок вокальних вправ з конкретним пісенним матеріалом.

3. Слухання музики:

- система слухання музики (за програмою).
- робота вчителя над розвитком навичок сприймання музичних творів у процесі слухання;
- виховання стійкого інтересу до кращих зразків національного і світового музичного мистецтва.

III. Результати навчання:

- стан виконання вимог навчальної програми;
- загальна характеристика вокалу (виразний, плавний, чистий)

IV. Позакласна робота з музики.

- форми позакласної роботи.
- участь у роботі дитячих музичних колективів, якість виконавської майстерності.
- участь у оглядах художньої самодіяльності, результативність.

